

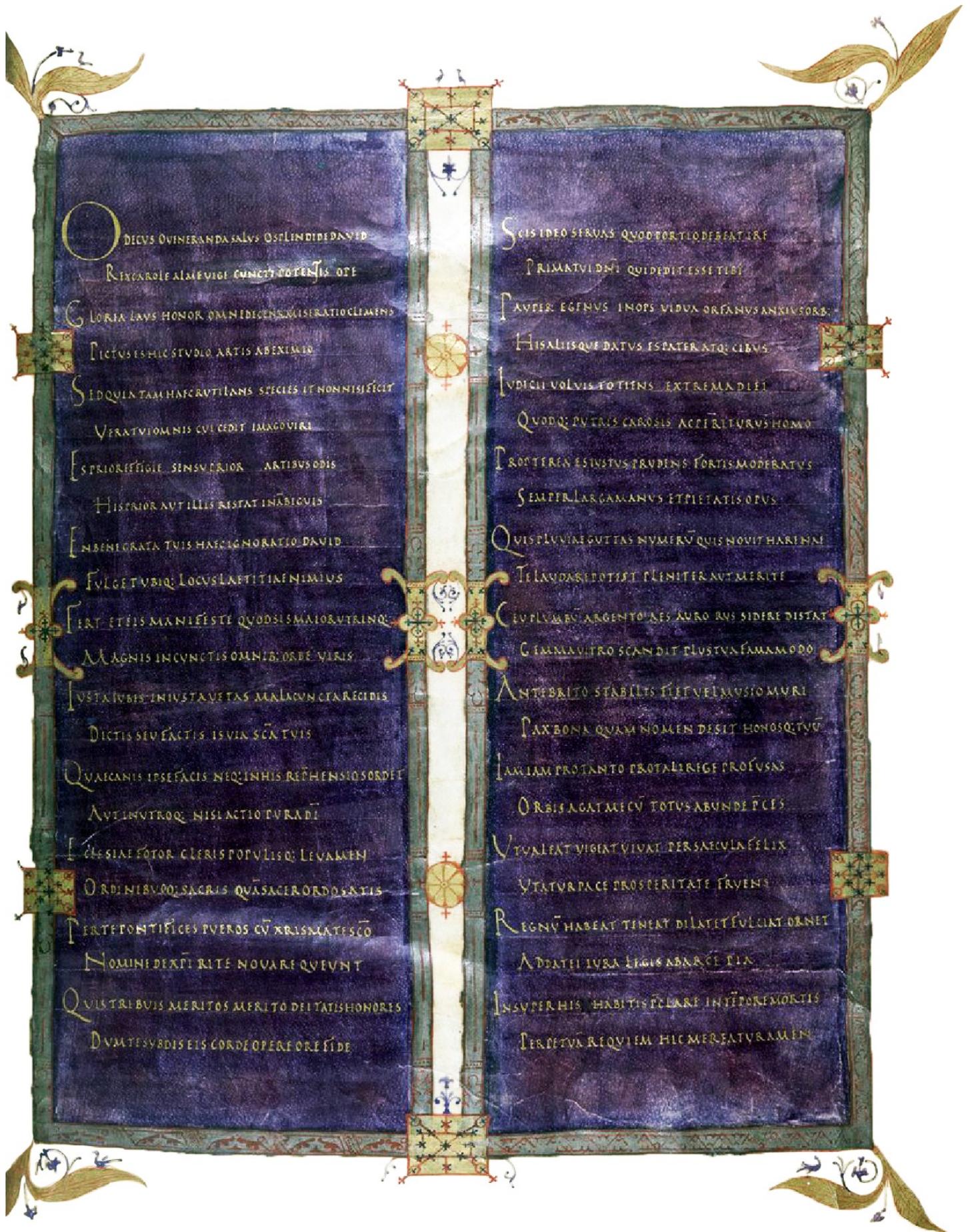
Première
Bible de
Charles le Chauve

St Martin de Tours
Vers 845

Bibliothèque Nationale
de France (Latin.1)

Mise en pages et en images
Jean-Luc Monneret

2023

f.422r – Poèmes dédiés à Charles le Chauve.

Charles II, dit le Chauve (823-877, ici représenté dans son psautier), fils de Louis le Pieux et petit-fils de Charlemagne, a hérité de la Francie occidentale à la mort de son père ; il avait alors vingt ans.

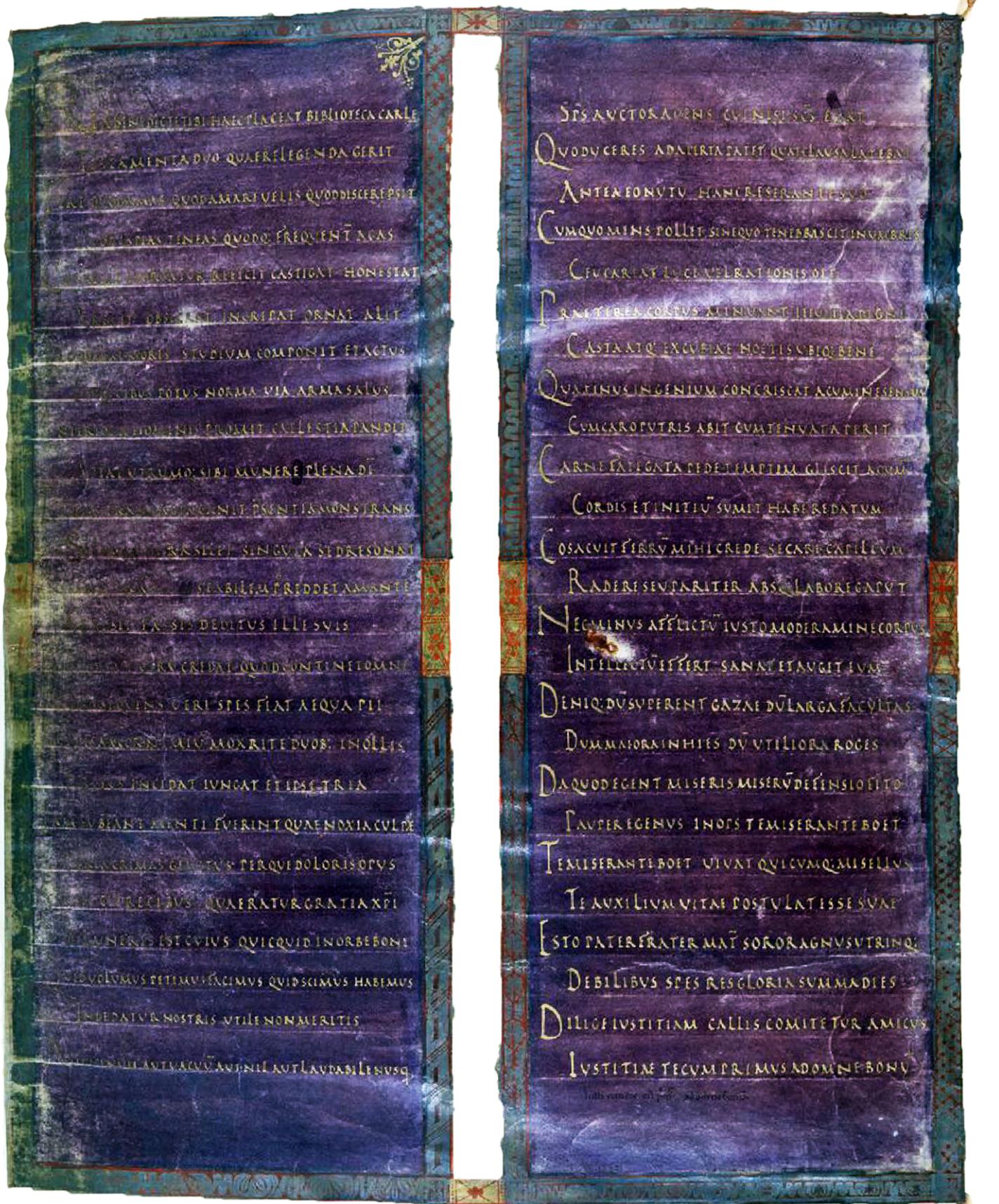
Cette Bible, également appelée Bible Vivien, a été écrite et enluminée vers 845 dans le scriptorium de l'abbaye Saint Martin de Tours, à l'initiative du comte Vivien, abbé laïc de l'abbaye. Il est représenté (ici en 4e de couverture) remettant l'ouvrage au souverain ; c'est la première scène de ce genre dans l'art occidental.

Le texte est celui de la Vulgate de Saint Jérôme. Des préfaces de ce saint figurent avant un certain nombre de Livres.

C'est un grand ouvrage (495 x 395 mm.) de 423 feuillets de parchemin abondamment enluminé, actuellement conservé dans la Bibliothèque Nationale de France (Ms.Latin.1). J'ai ici représenté la plus grande partie des illustrations.

Trois enlumineurs ont œuvré à cet ouvrage, en particulier « Maître C, le Rémois » qui y développe son talent. L'écriture est une minuscule caroline très régulière. Des poèmes de dédicace au souverain sont calligraphiés sur fond de pourpre, signe de luxe (ci-contre par exemple).

Jean-Luc Monneret
Novembre 2023

f.1r – Première page de texte.

f.3v – Épisodes de la vie de Saint Jérôme.

f.4r –

non praesentia tantum corporum. non subdola et
palpans adolatio. sed diuini timor. et diuinarum scrip-
turarum studia conualiant. Legimus in ueterib.
historiis quosdam iustas se prouincias. Nouos
ad se populos. maria transisse. ut eos quos ex
libris nouerant coram quoq. uiderent. Sic pytago-
ras memphisicos uixit. sic plato aegyptum. Et
arctam. tarantinum. eademq. hora italiae.
quae quondam magna gratia dicebatur. laborio-
sis simae peragravit. Ut qui athenis magister
erat et potentissimq. doctrinis. Academiae gim-
nasia per sonabant. fieret peregrinus. atque
discipulus. Mallens aliena uerecunde discere.
quam sua impudenter ingerere. Deniq. cum
litteras quasi toto fugiens. orbem persequitur.
Capitulum apiraxit et uenundatus. Etiam tyranno
crudelissimo paruit. Capitulum uincit et seruum.
Tamen quia philosophus. maiore mente se fuit.
ad titium luuium lacteo eloquentiae fonte ma-
nantem. de uetantibus hispaniae galliarumque
finibus. quosdam uenisse nobiles legimus. Et quos
ad contemplationem sui roma non traxerat.
unius hominis fama perduxit. Habuit illa
aetas in uicium omnibus saeculis celebrandumq.
miraculum. ut urbem tantam ingressi. Aliud
extra urbem quaererent. Apollonius siue ille
magus ut uulgus loquitur. siue philosophus ut
pythagorici tradunt. Intrauit per fas. per tran-
siit caucasum. Albanos. scythas. masagetas. et
opulentissima indiae regna penetravit.
Et ad extremum. latissimo frison amne trans-
misso. peruenit ad bragmanas. ut hi arcem in
throno sedentem aureo. Et de tantali fonte
potantem. Inter paucos discipulos de natura
de moribus. aedierum siderum cursus audiret
docentem. Inde per elamitas. babylonios. chal-
daeos. medos. asserios. parthos. syros. fenices
arabes. palestinos. Reuersus alexandriam.
perrexit aethiopia. Ut gimno sofistas. Et
famosissimam solismensam uideret in sabulo.
Inuenit ille uir ubiq. quod disceret. Et semper
proficiens semper se melior fieret. Scripsit sup
hoc plenissime octo uoluminibus. phylotraxus.
Quid loquar de saeculi hominibus. Cum apostolus
paulus uis electionis. Et magister gentium qui
de conscientia tanta in se hospitium loquebatur.
An experimentum quaerit eius qui in me loqui-
tur xpi. post damascum arabiamq. iustitiam
ascenderit hierusolymam. ut uideret petrum.
et mansit apud eum diebus quindecim.
hoc enim mysterio ebdomadis et ogdoadis.

futurus gentium praedicator. interueniens erat.
Rursumq. post annos quatuordecim. ad sumptu
barnabaetico. exposuerit apostolis euangelium.
ne forte in uacuum curreret. aut eucurrisset.
Habet nescio quid latentis energiae uiuax uox
aetus. Et in aures discipuli de uicioris ore trans-
fusa. fortius sonant. Unde et etesenis cum rodi
exularet. Et legeretur illa demosthenis oratio
quam aduersus eum habuerat. mirantibus cunctis
atq. laudantibus. suspirantibus. Quid si ipsam audis-
setis bestiam. sua uerba resonantem. Nec hoc dico
quod sit aliquid in me tale quod uel possis. uel
uelis discere. sed quo ardor uis. et discendi seu-
dium. etiam absq. nobis per se probari debeat.
Ingenium docile. et sine doctore laudabile. e.
Non quid inuenias. sed quid quaeras consideramus.
Mollis cera et ad formandum facilis. etiam si
artificis et plasmate cessent manus. tamen uirtutis
totum e. quicquid est se potest. Paulus apos-
tolus ad pedes gammalielis legem moris. et
prophetas didicit se se gloriatur. ut armatus
spiritibus telis. postea doceret confidenter.
Arma enim militiae nostrae. non carnalia sunt
sed potentia dea ad destructionem munitionum
cogitationes destruentes. Et omnem altitudinem
extollentem se aduersus scientiam di. Et
captiuantes omnem intellectum ad oboediendum
xpo. et parati subiugare cunctam in oboediencia
am. Timotheum scribit ab infantia sacris litte-
ris eruditum. Et hortatur ad studium lectionis.
ne neglegat gratiam quae data sit ei per imposi-
tionem manus praesbiteri. Titus praecipit ut
inter ceteras uirtutes. episcopi quem breui ser-
mone depinxit. scientiam quoque. in eo legat
scripturarum. Obstantem inquit eum qui
secundum doctrinam e. fidelem sermonem.
ut potens sit exortari. In doctrina sana. Et con-
tradicentes reuincere. Sca quippe rusticitas.
solum sibi prodest. Et quantum aedificat ex uitae
merito ecclesiam xpi. tantum nocet fidei destruentibus.
non resistat. Malachias propheta. Immo per
malachiam dñs interrogauit sacerdotes legem.
In tantum sacerdotis officium e. Interrogatum
respondere de lege. In deuteronomio legimus.
Interroga patrem tuum et annuntiabit tibi.
seniores tuos et dicent tibi. In psalmo quoque
centesimo octauo decimo. Cantabiles mihi erant
iustificationes tuae. In loco peregrinationis meae.
Et in descriptione iustitiae. cum eum arbori
uitae dauid quae e. in paradiso compararet
inter ceteras uirtutes. etiam hoc intulit.

f.8r – Détail.

CAPL LIB GEN̄S

TITULI IN

VETUSTI

- I. De die primo in quo lux facta ē.
- II. De die secundo in quo caelum factum ē.
- III. De die tertio in quo terra et mare.
- IIII. De die quarto in quo sol et luna et stellae.
- V. De die quinto in quo reposita in mari et uolantia caeli.
- VI. De die sexto in quo quadrupedia et serpentes et bestiae et omnia pecora et reptantia et homo.
- VII. De die septimo in quo requiesuit omnipotens consummatio dñi.
- VIII. De hoc libro in quo uniuersa quae facta sunt dicitur.
- IIII. Ubi princeps datus dñi adae et mulier eius.
- V. Ubi soluit serpent mulierem.
- VI. Ubi interrogantur de transgressioe.
- VII. Educuntur de paradiso ne similes deliquissent.
- VIII. Nati sunt adae filii cum eaabel.
- IIII. Cain occidit fratrem.
- XV. Adae natus ē seth proabel.
- XVI. De generationibus hominum.
- XVII. Enoch placuit dō et translatus ē dñi.
- XVIII. Accepit sibi uxorem filiū dī et natus ē dñi.
- XIX. Noe placuit dō et precepit illi dñi ut faceret arcam.
- XX. Et ingressus ē noe arca et facti ē diluuiū.
- XXI. Memoratus ē dñi noe et eorum quicquam illo erant et sicca ē aqua.
- XXII. Anno sexcentesimo et uno noe exiit de arca ipse et qui erant cum eo.
- XXIII. Benedictus dñs noe et filii eius.

- XXIII. Sexuē dñs diluuiū minime futurum.
- XXIV. De rebus filiis noe sem chani et iafeth et de rebus ubi inebriatus ē.
- XXV. De generationibus noe et filiorum eius.
- XXVI. De commixtione linguarum.
- XXVII. De generationibus tharpparis abraham.
- XXVIII. Dixit dñs ad abraham exi de terra tua.
- XXIX. Usus ē dñs dñi abraham ad locum scythem.
- XXX. Promissiones abraham et semini eius.
- XXXI. Pugnavit rex rex quatuor aduersus quinque et cepit loth et omne equitatum sodomorum.
- XXXII. Usus ē dñs abraham et benedixit eum et dixit peregrinum erit semen tuum.
- XXXIII. Usus ē dñs abraham et dedit signū circūcisionis et de Isaac.
- XXXIV. Usus ē dñs abraham cum ier et pater sodomitarū.
- XXXV. Uenerunt angeli in sodomis et manserunt apud loth.
- XXXVI. Pluit dñs ignem et sulphur et euerit sodomā.
- XXXVII. Locutus ē dñs ad abimelech pro sarra.
- XXXVIII. Sarra peperit filiū et uocauit eū pater eius isaac.
- XXXIX. Dixit sarra ad abrahā proter anellū et filiū eius.
- XL. Iurauerunt maicem abrahā et abimelech.
- XLI. Oscepit autem abrahā in isaac.
- XLII. De fune sarra et emi locū abrahā ad tōmēl mē bēson.
- XLIII. Praecepit seruo et profecit ē et ex dñe et rebecca.
- XLIV. Uixit abrahā annis centum septuaginta quinque.
- XLV. Generationes israhel.
- XLVI. Generationes isaac.

CAPITVLE LIBGENS

TITVLIIIN

XLIII Fames est et uisus est dominus itaque et dixit et noli
 descendere in aegyptum et habitaui in gerarum
 XLIII Sonuit itaque et benedixit iacob proetsu et nesciuit
 XLIII Dimisit itaque iacob filium suum ut iret in metopotamiam
 XLIII Uisit iacob uisum et dominus locutus est ad eum et benedixit ei
 XLIII Uenit iacob in orientem et accepit filias laban sibi uxores
 XLIII Peperit iacob uisus filios quatuor et facti sunt parui
 XLIII Rachel dedit iacob analliam suam et peperit ei duos filios
 XLIII Et la dedit illi analliam suam baliam et peperit ei duos filios
 et ipsa peperit filios duos et dinam
 XLIII Memorauit est dominus rachel et peperit ioseph
 et secuit eum laban de ouib. uariis
 XLIII Dixit dominus iacob reuertere in terram patris sui et con
 secuit est eum laban ubi iurauerunt in uicem
 XLIII Uisit iacob eam stradi et misit numeros ad fratrem suum
 XLIII Uenit iacob in ciuitatem sicut morum ubi occiderunt filii
 eius omnes in habitantibus propter dinam
 XLIII Dixit dominus iacob ascendere in locum bechel
 XLIII Uisit est dominus ipse iacob et benedixit eum cognominauit eum israhel
 XLIII Ubi peperit rachel beniamin et mortuus est
 et de generatione iacob
 XLIII De generatione esau
 XLIII De principibus esau
 XLIII Qui regnauerunt in domo priusquam esset rex in israhel
 XLIII De ioseph et de omnibus eius
 XLIII Ubi missus est in puteum et dicitur factus est israhel uisus
 XLIII De iacob et de uxore sua rachel
 XLIII De ioseph et uxore sua aseneth
 XLIII De iacob et de uxore sua aseneth

UETTESTO

et interpretauit ea ioseph
 XLIII Somnium pharaonis quod interpretauit ioseph
 XLIII Ubi misit iacob filios suos in aegyptum
 et cognouit eos ioseph et unum ex ipsis
 reclusit usque dum ueniret frater eius beniamin
 XLIII Inualuit fames et uenerunt ad eum cum beniamin
 et mandauit patri suo uenire ad se
 XLIII Uisit est dominus iacob et dixit illi descende in aegyptum
 XLIII Cum septuaginta quinque annis inuenerunt
 iacob in aegyptum
 XLIII Uenit obuiam ioseph israhel patri suo
 XLIII Nuntiauit ioseph pharaoni quoniam
 uenit pater eius
 XLIII Dixit pharaon ioseph ut eligeret terram
 in qua habitaret pater eius
 XLIII Habitaui israhel in aegyptum et dixit
 filio suo ioseph ne sepeliret eum illic
 uisit autem iacob annos centum quadraginta septem
 XLIII Et infirmatus est iacob et benedixit filios
 ioseph a leernis manibus
 XLIII Locutus est iacob omnes filios suos et dixit
 eis quae uentura essent in nouis simis diebus
 et defunctus est
 XLIII Uisit ioseph annos centum decem
 et adiuuauit fratres suos ut eum uisus reuenerunt
 tollerent secum os suum in terram suam

EXPLICIT UER CAPITULUM

f.10v – Création d'Ève, le péché originel, Adam et Ève chassés du Paradis terrestre.

IN LIBRO GENESIS

IN PRINCIPIO CRE-
AUIT DUS CAELUM ET
TERRAM. TERRA AUTEM ERAT
INANIS ET VAQUA ET
NEBRIS SUPER FACIEM
ABYSSI. ET SPIRITUS
MOTUS SUPER AQUAS.

DIXITQUE DUS: FIAT LUX. ET
FACTA EST LUX. ET DIVIDIT DUS
LUCES A TENEBRIS. APPELLA-
UITQUE LUCEM DIEM ET TENEBRAS
NOCTEM. FACTUMQUE EST VESPE-
RE ET MANE DIES UNUS.

DIXIT QUOQUE DUS: FIAT FIRMA-
MENTUM IN MEDIIS AQUARUM.
ET DIVIDATUR AQUAS AB AQUIS.
ET FECIT DUS FIRMAMENTUM.
DIVIDITQUE AQUAS QUAE ERANT SUB
FIRMAMENTO AB HIS QUAE ERANT
SUPER FIRMAMENTUM. ET FACTUM
EST ITA. UOCAMITQUE DUS FIRMAMENTUM
CAELUM. ET FACTUM EST VESPERE
ET MANE DIES SECUNDUS.

DIXIT UERO DUS: CONGREGEN-
TUR AQUAE QUAE SUB CAELO
SUNT IN LOCUM UNUM. ET APPAREAT
ARIDAE. FACTUMQUE EST ITA. ET UOCAMIT
ARIDAE TERRAM. CONGREGATIONESQUE
AQUARUM APPELLAMIT MARIAS. ET
DIVIDIT DUS QUOD ESSET BONUM ET AIT:
GERMINET TERRA HERBAS VERIDENTES
ET FACIENS SEMEN. ET LIGNUM FRUCTI-
FICANS. FACIENS FRUCTUM IUXTA CENASSEM.
CUIUS SEMEN IN SEMETIPSO SIT SUPER
TERRAM. ET FACTUM EST ITA. ET PROTULIT
TERRA HERBAS VERIDENTES ET FERENTES SEMEN
IUXTA CENASSEM. LIGNUMQUE FACI-
ENS FRUCTUM ET HABENS UNUM QUODQUE

SEMEN SECUNDUM SPECIEM SUAM. ET DIVIDIT
DUS QUOD ESSET BONUM. FACTUMQUE EST VES-
PERE ET MANE DIES TERTIUS.

DIXIT AUTEM DUS: FIANT LUMINARIA IN FIRMA-
MENTO CAELI. ET DIVIDANT DIEM ET NOCTEM.
ET SINT IN SIGNA ET TEMPORA ET DIES ET
ANNOS. ET LUCEANT IN FIRMAMENTO CAELI
ET IN LUMINENT TERRAM. ET FACTUM EST ITA.
FECITQUE DUS DUO MAGNA LUMINARIA. LUMINA-
REM MAIUS UT PRAEESSET DIER ET LUMINARI-
UM MINUS UT PRAEESSET NOCTI ET STELLAS ET
POSUIT EAS IN FIRMAMENTO CAELI. UT
LUCERENT SUPER TERRAM ET PRAEESSENT
DIEI AC NOCTI. ET DIVIDERENT LUCEM A TENE-
BRAS. ET DIVIDIT DUS QUOD ESSET BONUM. ET FAC-
TUM EST VESPERE ET MANE DIES QUARTUS.

DIXIT ETIAM DUS: PRODUCANTUR ANIMAE REPTILE
ANIMAE VIVENTIS ET VOLATILES SUPER TER-
RAM SUB FIRMAMENTO CAELI. CREAVITQUE
DUS CETERA ANIMAE VIVENTIS ET VOLATILES
ATQUE MOTA BILE QUAM PRODUXERANT QUAM
IN SPECIES SUAS. ET OMNE VOLATILE SECUNDUM
CENASSEM. ET DIVIDIT DUS QUOD ESSET BONUM.
BENEDIXITQUE DUS DICENS: CRESCITE ET MULTI-
PLICAMINI ET REPLETE AQUAS MARIAS.
AVESQUE MULTIPLICENTUR SUPER TERRAM. ET
FACTUM EST VESPERE ET MANE DIES QUINTUS.

DIXIT QUOQUE DUS: PRODUCAT TERRA ANIMAE
VIVENTIS IN CENASSEM SUO. TUMENTA ET
REPTILIA ET BESTIAS TERRAE SECUNDUM SPE-
CIEM SUAS. FACTUMQUE EST ITA. ET FECIT DUS BES-
TIAS TERRAE IUXTA SPECIEM SUAS. ET HOMINA
ET OMNE REPTILE TERRAE IN CENASSEM SUO.
ET DIVIDIT DUS QUOD ESSET BONUM ET AIT: FACI-
AMUS HOMINEM AD IMAGINEM ET SIMILITUDINEM
NOSTRAM. ET PRAESIT PISCIBUS MARIAS ET
VOLATILIBUS CAELI ET BESTIIS ANIVERSAEQUE
TERRAE. OMNIQUE REPTILI QUOD MOVET
IN TERRA. ET CREAVIT DUS HOMINEM AD IMAGI-
NEM SUAM AD IMAGINEM MASCULI ET FEMINAE. CREAVITQUE
ILLIS DUS ET AIT: CRESCITE ET MULTI-
PLICAMINI ET REPLETE TERRAM ET SUB-
JICITE EAM. ET DOMINAMINI PISCIBUS
MARIAS ET VOLATILIBUS CAELI ET ANIVERSIS
ANIMANTIBUS QUAE MOVENTUR SUPER
TERRAM. DIXITQUE DUS: ECCE DO DO VOBIS OMNE
HERBA VERIDENTES SEMEN SUPER TERRAM.
ET ANIVERSA LIGNA QUAE HABENT IN SEMINE
IPSI SEMEN TERCENARUM SUUM. UT SINT
VOS IN ESCA ET CUNCTIS ANIMANTIBUS

f.27v – Le Buisson ardent,
Moïse reçoit les Tables de la Loi qu'il présente aux Hébreux.

INCĒLIB EXODI

AEC SVNT
NOMINA FILIORUM
ISRAEL QUI INGRESSI
SUNT IN AEGYPTUM
CUM IACOB SINE
LICO M DOMIBUS
SUIS INTROIERUNT

Ruben simeon leui iuda
isachar zabulon et ben
iamin dan et nepthali

gad et aser: Erant igitur omnes animae eorum quae
egressae sunt de femore iacob septuaginta quinque:
Ioseph autem in aegypto erat: Quomortuo et unuer
sis fratribus eius somni: cognatione sua: filii sunt ere
uerunt et quasi germen in aere: multiplicati sunt ac
robora in nimis: Impleuerunt terram. Surrexit interea
rex novus super aegyptum qui ignorabat ioseph: Et ait ad
populum suum: Ecce populus filiorum israel multus et for
tior nobis est: Venite sapienter opprimamus eum: ne forte
multiplicetur: Et si in gruerit contra nos bellum: adda
tur inimicis nostris: Expugnatisque nobis egredietur ex terra.
Praeposuit itaque eis magistros operum: ut affligerent
eos oneribus: Aedificaveruntque urbem tabernaculorum pha
raonis phiton et rameses: Quantoque opprimebantur:
tantomagis multiplicabantur et crescebant: Oderantque
filios israel aegyptii et affligebant in ludentes eis: atque
ad amaritudinem perducebant vitam eorum: operibus lu
ci et lateris: omni que famulatu quo in terrae operibus pre
mebantur: Dixit autem rex aegypti obsecratis hebraeorum
quarum uox uocabatur sephra: Altera pharaonis precipientis:
Quando obsecrabitur hebraeus: Et partus tempus ad
uenerit: si masculus fuerit interficiat illum: si femina
reseruat: Timuerunt autem obsecrantes dominum et non fecerunt
iuxta praecipitum regis aegypti et conseruabant mares:
Quibus ad se accessit rex aegypti: Quidnam est hoc quod fa
cere uoluitis ut pueros conseruatis: Quae respondit:
Non sunt hebraei sicut aegyptiae mulieres: ipsae enim
obsecrantes habent scientiam: priusquam ueniamus ad
eam parunt: Bene ergo fecit dominus obsecratis: et creuit
populus: confortatusque est nimis: Et quia timuerant
obsecrantes dominum: aedificauit illis domos: praecipit ergo pha
rao omni populo suo dicens: Quicquid masculini sexus nati
fuerit in flumem proicite: quicquid feminei reseruate:

Egressus est post haec uir de domo leui: accepta uxore se
pithae: Quae concepit et peperit filium: et uidentem
elegantem: Abscondit eum in mensis: Cumque iam celare non
posset: sumpsit fascellam serpens: et limuit eam bitumine
et picem: posuitque in tui infantulum: et exposuit eum in careco
ripae fluminis: stans procul forore eius et considerante
eueniret: Ecce autem descendebat filius pharaonis ut laua
retur in flumine: et puellae eius gradiebantur prope
dinem alicui: Quae cum uidisset fascellam in papirione: mi
sit unam ex famulis suis: et allata aperiens: cornuque in ea
paruum uagientem miserat ei: Dixit: De infantibus hebrae
orum est hic: Cui soror pueri: Uis inquit ut uideam et uoce
tibi hebraeam mulierem quae nutrire possit in infantulum:
respondit: uide: perrexit puella: et uocauit matrem eius:
Ad quam locuta filius pharaonis: Accipe me puerum istum
et nutre mihi: ego tibi dabomercede autem: suscepit mul
ier et nutriuit puerum: Ad cuiusque tradidit filius phara
onis: quem illa adoptauit in locum filii: uocauitque:
nomen eius mortis dicens: quia dea qua tu uicui:

Indiebus illis ostensa est creuerat mortem: egressus ad frat
res suos: uidit afflictionem eorum: et uix aegyptum peruen
it in quendam de hebraeis fratribus suis: Cumque circum
pexisset haecque illuc: et nullum ad eos uidisset: per
cussit aegyptum: Abscondit fabulo: Et egressus die altera
ro: conspexit duos hebraeos rixantes: Dixitque ei qui
faciebat iniuriam: Quare percussis proximum tuum:
qui respondit: Quis constituit te principem et iudice
super nos: Num occidere timeamus sicut occidit filii
aegyptii: Timeat mortem et ait: Quomodo palam fac
tum est uerbum istud: Audiuitque pharaos sermonem hunc
et quaerebat occidere mortem: Qui fugiens de conspec
tu eius: moratus est in terra madian: et sedit iuxta pu
teum: Erant sacerdos madian septem filiae: quae uenerunt
ad hauriendam aquam et impleti ex animalibus: ad quaere
cupiebant gregem patris sui: superuenire pastores: et
eiecerunt eas: Surrexitque mortem et defensus puellam ad
aquam oues eorum: Quae cum reuertisset ad draguel
patrem suum dixit ad eas: Cur uelotus uenistis solito: res
ponderunt: uir aegyptius liberauit nos de manu pastorum:
Insuper haurit aquam nobiscum: potumque dedit quibus:
At ille: ubi est inquit: quare dimisit te hominem:
Uocate eum ut comedat panem: Surrexit ergo mortem
quod habitaret cum eo: Accepitque septem filias eius:
quae peperit ei filium: quem uocauit gersam dicens:
Ad uenatum in terra aliena: Alterum uero peperit
quem uocauit eliezer dicens: O senis patris mei ad
iutor meus: Et eripuit eum de manu pharaonis:

Post multum temporis mortuus est rex aegypti: et inge
mescerunt filii israel propter opera uociferata sunt:
Ascenditque eliamor eorum ad dominum ab operibus: et audiuit
gemitum eorum et recordatus foederis quod pepigerat

f.28r – Début du Livre de l'Exode.

IN C̄PTIB̄

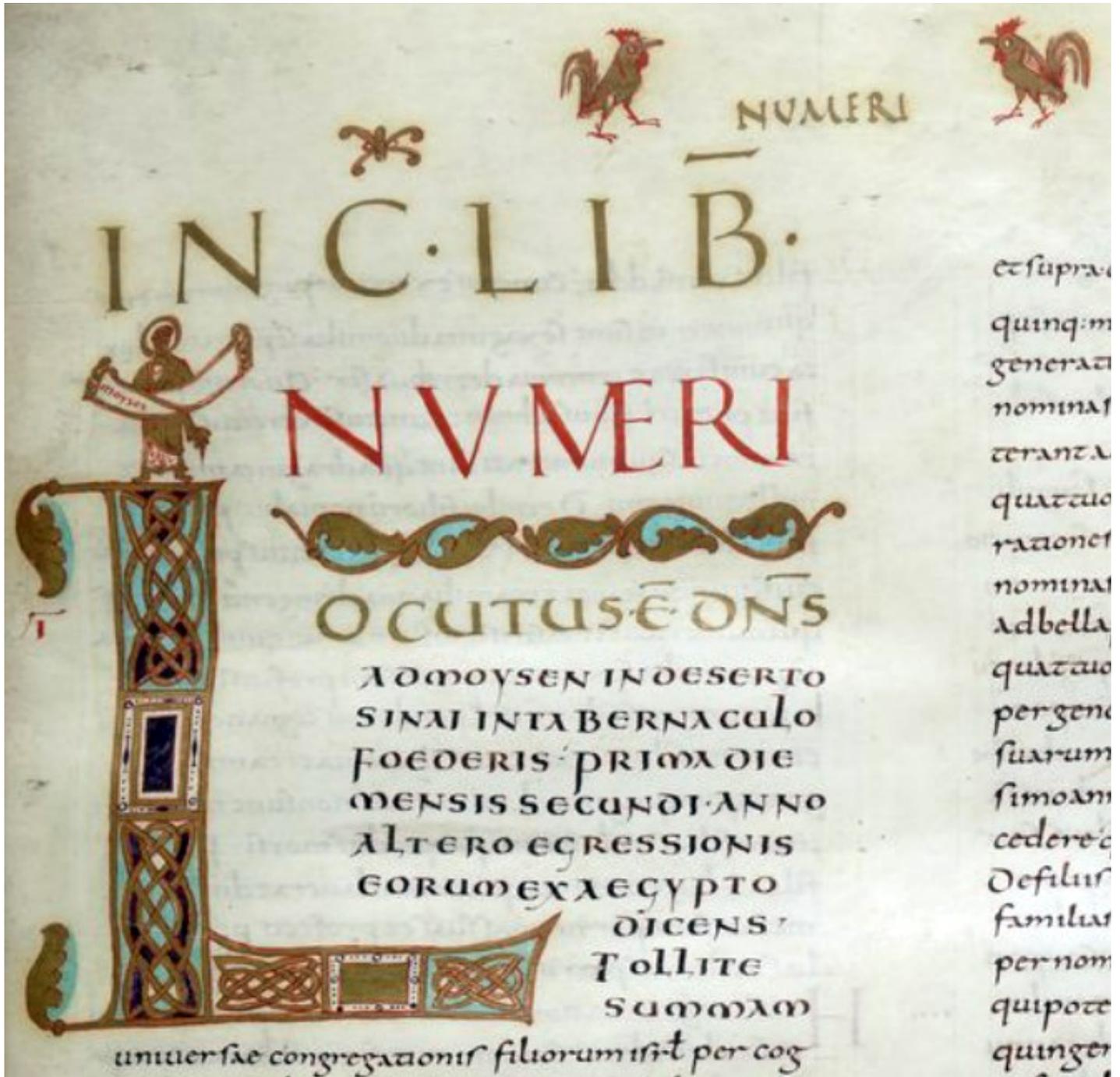
LEVITICV

VOCA

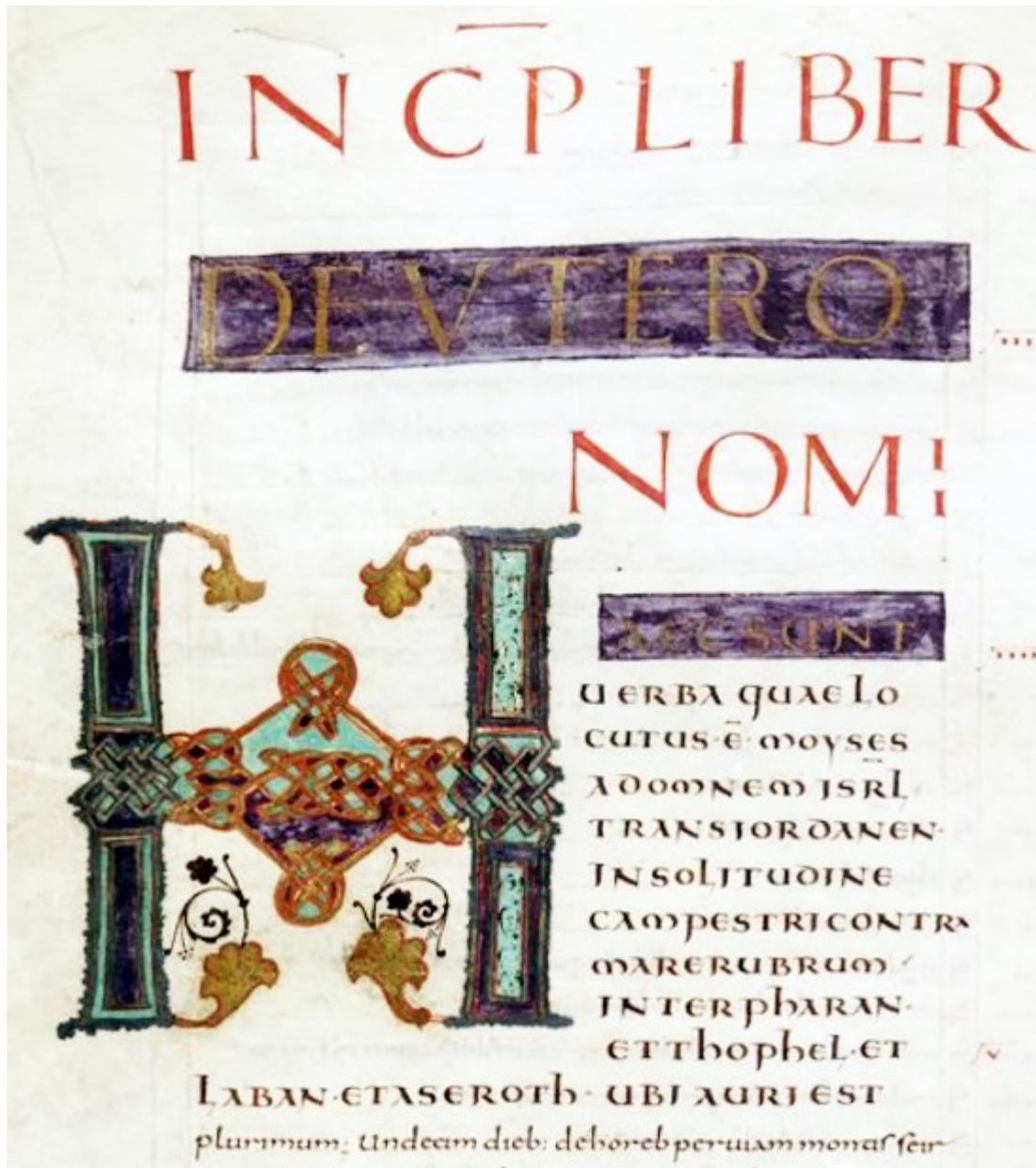
UIT AUTEM

MOYSEN ET LOCUTUS
EST EI DñS DE TABERNACULO TESTIMO
NI DICENS. LOQUERE FI
LII ISRL ET DICES AD EOS.
Homo qui optulerit ex uobis hostiam
dñi de peccatis. id est de uobis. et ouibus of
ferens uictimas. si hoc locustum fuerit eius oblatio ac

f.40v – Début du Lévitique.

f.49r – Début des Nombres.

f.62v – Début du Deutéronome.

f.73r – Début du Livre de Josué.

INCIPIT
LIBERIE
SVNAVE

T
FAC
TUM
EST
UT
POST
MOR
TEM
MO
YSI

seruus dñi loqueretur dñs ad iosue filium nun mi
nisterum morisi et diceret ei. Morise seruus meus
moruus e. surge et transi iordanem istu. tu et om
nis populus tecum. In terra qua ego dabo filis isrl.
Omnem locu quem calcauerit uestigiū pedis urī uob
tradam. sicut locutus sum morisi. ad deserto et libano
usq. ad flumen magnū euphraten. Omnis terra hec
theorum usq. ad mare magnū. contra solis occasum
erit terminus tu. Nullus uob poterit resistere cunctis di
eb. uia et uae. sicut fuit cum morse ero et tecu. nō dimittā nec
derelinquā te. Confortare et esto robustus. tu enim sor
tuu des populū huic terrā. pro quatuor uis partib.
tuis ut traderem ea illis. Confortare igitur
et esto robustus ualde. ut custodias et facias

omnem legem quam praecepit tibi morse seruus meus
nec declina a hec. ad dexterā uel ad sinistram. ut intel
ligas cuncta quae dixi. Non recedat uolūm legis huius
de ore tuo. sed meditaaberis in eo diebus et noctibus. ut custo
dias et facias omnia quae scripta sunt in eo. Tu nō diriges
uiam tuā et intelligas eā. ecce pōpulo tibi confortare et
esto robustus. Nō time uere et nō timere. quoniam tecū ē
dñs dñs tuus in omnib. ad quaecūq. perrexeris.

Praecepitq. iosue principib. populi dicens. transite per
medium caeterorū et imperate populo ac dicit. ppa
rae uobis eibaria quoniam post diem certū transibitis iordanem
et in erabit ad possidendā eā. quae dñs dicit daturus ē
uobis. Rubenitis quoq. et gaditis et dimedias
tribus manas se ait. memore sermōnis quem pcepit
uobis morse famulus dñi dicens. Dñs dñs tu dedit
uobis requiem et omnem terrā uos et filias
iumentū manebunt in terra. quae tradidit uobis morse
transi iordanem. Uos uē transite armati ante frater
ueseros omnes fortis manu. Et pugnae pro eis. donec
deceat requie dñs fratrib. uris. sicut et uobis dedit. et
possideant ipsi quoq. terrā. quae dñs dicit daturus ē
eis. Et sic reuertimini in terrā. post se sionis urae.
et habitabit in ea. quam uobis dedit morse famu
lus dñi transi iordanem contra solis ortū. Responde
runtq. ad iosue atq. dixer. Omnia quae pcepisti nob
faciemus. et quocumq. miseris tibi mus. sicut oboedi
uimus in cunctis morse. Ita oboedimus et tibi. tamē
sit dñs dñs tecum sicut fuit cum morse. Qui contradixe
rit ortu et non oboedierit cunctis sermōnib. qōs
praeeperit eis. moriatur. Tu autē confortare
et uiriliter age.

Misit ergo iosue filius nun de saxam duos uiros explo
ratores abscondito. et dixit eis. Ite et considerate
terrā urbemq. hiericho. Qui pergentes ingressi
domum mulieris meretricis nominatae. et quiete
apud eam. Nunciatūq. ē regi hiericho et dictum.
Ecce uiri ingressi sunt huic per noctē de filiis isrl. ut
explorarent terrā. Misitq. rex hiericho ad raab
dicens. Educa uiros qui uener ad te. et ingressi sunt
domum tuā. Exploratores quippe sunt. et omnem
terrā considerare uener. Tollensq. mulier ui
ros abscondit et ait. fateor uener ad me sed nescie
bam unde essent. Cumq. porta clauderetur in te
nebris. et illi pariter exier. nescio quo abierint.
persequi munito et comprehendetis eos. Ipsa autē
fecit ascendere uiros in solariū domus suae. ope
runtq. eos in nistapula quae ibi erat. Hic autē qui

IN CLIBR
IUDICVM

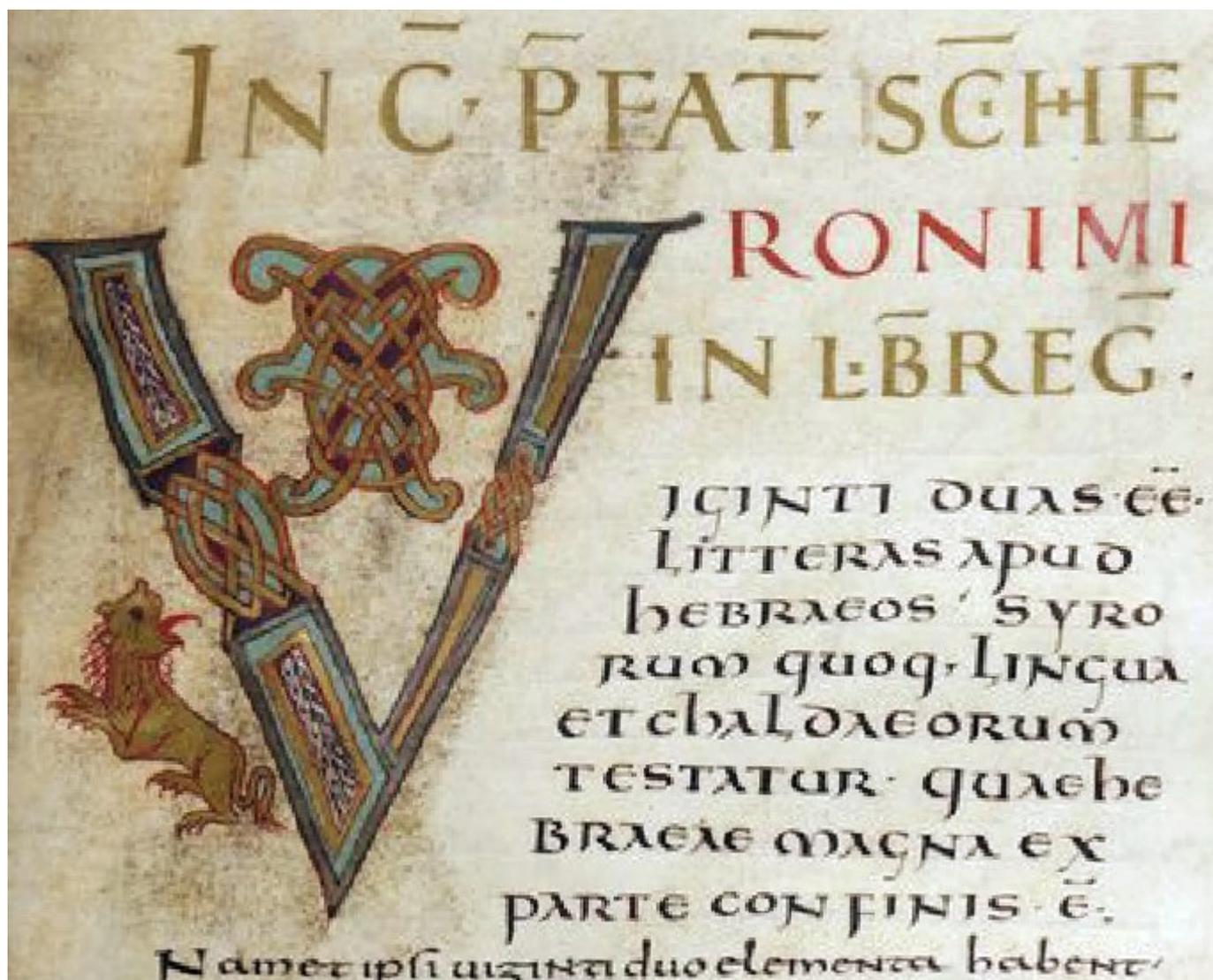

OST

MORTEM
IOSUE CONSU
LIERUNT FILII
ISRL DNM DI
CENTES; QUIS
ASCENDET ANTE
NOS CONTRACHA
NANAEUM ET ERIT
DUX BELLII

Dixitq; dñs; iudas ascendet. ecce tradidi
terram in manus eius; Et ait iudas simeoni fr̄i suo:
Ascende mecum in sortem eam et pugna contra cha
nanaeum; ut et ego pergā tecum in sortem tuā; Et
abuit cū eo simeon; Ascenditq; iudas et tradidit
dñs chanaanæum ac pherezaeum in manus eorum.
et percussit in bezec decem milia uirorum;
Inuenerq; adonibezec in bezec; et pugnauer
contra eum. ac percussit chanaanæum et phere
zaeum; Fugit autē adonibezec; quem secuti
comphender; caesis summitatib; manuum eius ac
pedum; Dixq; adonibezec; septuaginta reges
amputatis manuum ac pedum summitatib; collige
bant sub mensa mea ciborum reliquias. sicut fecit tared
didit mihi dñs; Adduxerq; eum in hierusalem; et tibi

f.90r – Préface au Livre des Rois I.

IN CPT RE

GVM LBER

PRIMVS

VIT VIR

UNUS DERAM
THAIOSOPHIA DE
MONTE EPHRAIM
ET NOMEN EUS
HELCHAN FILIUS
HIEROBOAM FILII
HELIA FILII THAI
FILII SUPHERA
TEUS ET HABUIT
DUAS UXORES. NOM

UNIANNA ET NOM SECUNDA FEN
NENA. FUERQ; FEN NENA FILII
ANNAE AUT NON ERANT LIBERI; ET ASCENDEBAT
UIR ILLE DECIUITATE SUA STATUTIS DIEB; UT ADORA
RET ET SACRIFICARET DNO EXERCITUUM IN SILO;
ERANT AUT DUO IBI FILII HELI OFNIEZ FINEES. SA
CERDOTES DNI. VENIT ERGO DIES ET IMMOLAUIT
HELCHAN. DEDITQ; FENNENAE UXORIS SUAE ET
CUNCTIS FILIIS EUS ET FILIAB; PARTES. ANNAE AUT
DEDIT PARTE UNAM TRISTIS. QUIA ANNA DILIGEBAT;
DNI AUT CONCLUSERAT UULU ET IUS; AFFLIGEBAT

IN C. SAM VHE

LIBER SE

CVND.

ACTUM EST AUT POST
quam mortuus est saul ut dauid
reuerteretur acede amalech et
maneret in sicca leg dies duos. In
die aut tertia apparuit homo
ueniens de castris saul veste conseris et pulue
re aspersus caput. Et ut uenit ad dauid cecidit
super faciem suam et adorauit. Dixitq: ad eu
dauid. Unde uenis. Quia ait ad eum. De castris
israhel fugi. Et dixit ad eum dauid. Quod est
uerbum quod factum est iudicium mihi. Quia ait. fu

f.101v – Livre de Samuel II.

IN CMCMM
IDEREGLIBI

IT REX DAVID
SENUERAT HABE
BATQ. AETATIS
PLURIMOS DIES:
Cumq; operiretur ves
tib; non calefiebat;
Dixerunt ergo ei serui
sui; Quaeramus domino
nostro regi adulescentu
lam uirginē. Et ecce
eam rege et foueat eū
dormiatq; in sinu suo et
calefaciat dominū nr̄m
regē; Quaesierunt igitur
adulescentulam spe
ciosam in omnib; finib; israhel. Et inuenerunt ab isag

INC. EIVS

LIB. QVARTVS

ECIDIT

QUE

thozias per cancellos
cenaculi sui quod habe-
bat in samaria et aegro-
tauit; Misitq; nuntios di-
cens ad eos; Ite consulite be-
elzebub deum accaron uerū
uiuere quae am de in fir-
mitate mea hac.

Angelus autē dñi locutus ē ad heliā thesbitendicens;

IN C̄ PRO

LOG SCHII

RONIMI IN

ESAIAPRO

PHET.

NEMO

cum pro
phetas
uersibus
uiderit
esse des
criptos
metreos
lestimet
apud hebræ
os licari
et aliquid

simile habere de psalmis uel ope
ribus salomonis sed quod in de mos
thene et talio solet fieri ut per
cola scribantur et commata quilibet
prosa et non uersibus conscripserit
nos quoque utilitati legentium proui
dentes interpretationem nouam nouo
scribendi ceteredisti in ximus ac
primu de esai sciendu quod in ser
mones uo disertus sit qui ppeut
uir nobilis et urbanae eleganti
ne habens qui quai in eloquio rus
ticitatis admixta unde accidit
ut praeteris flores sermōnis
eius translatione non potuerit con
seruare deinde etiam hoc adicien
dum quod non tam propheta di
cendū sit quam euuangelista ita
enim uersa xpi ecclesiae que

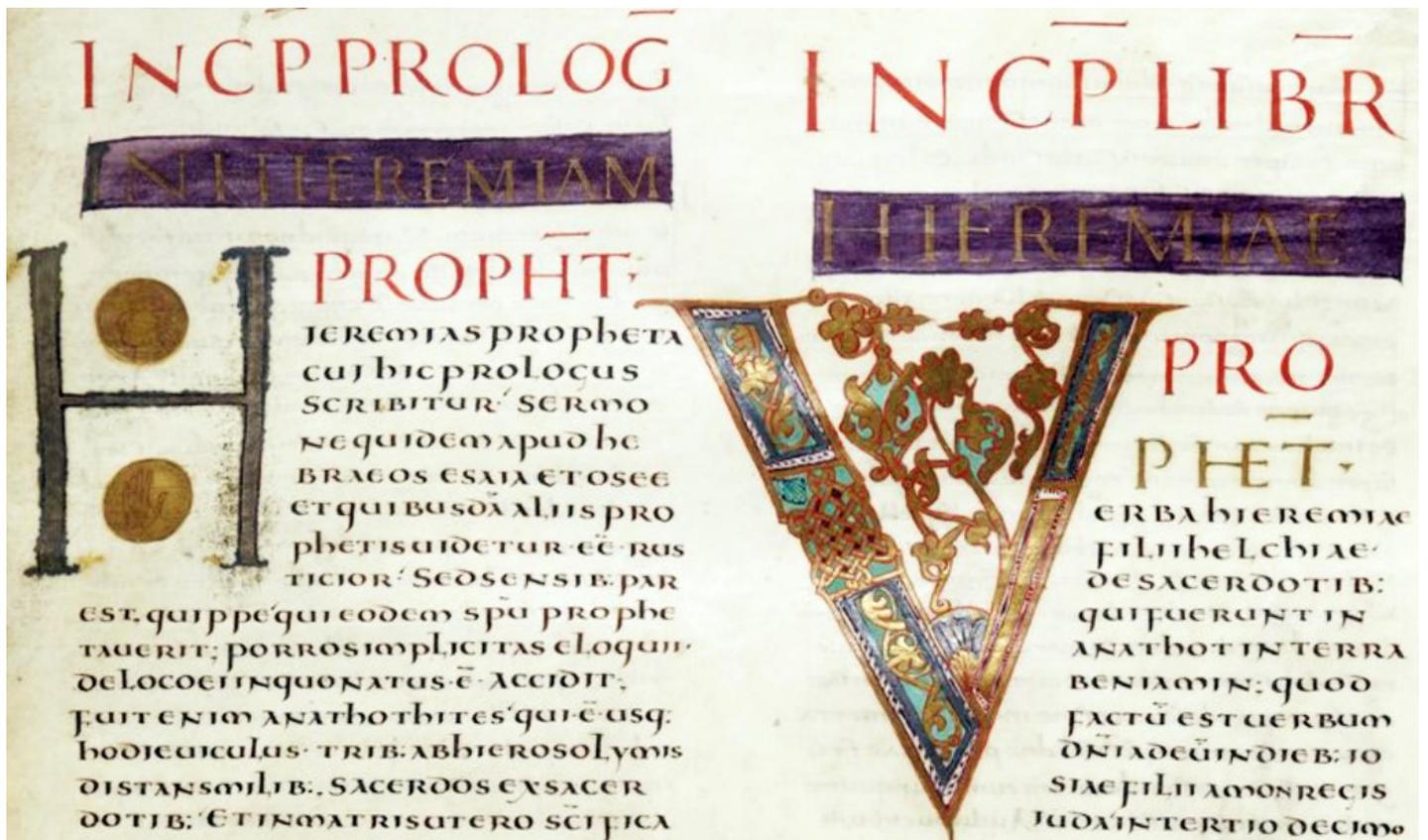
mysteria ad liquidum persecu
tus ē ut non computes de futuro
anticipari sed de praeteritis
historia texere unde conicio no
laisset uo teo poris septuaginta
ta interpretes fidei suae sacramen
ta perspicue et hinc inde prode re
ne scō canib; et oar caritas por
cis darent quaecumq; hanc editio
nem lecerit is ab illis an iuduer
tetis abscondita nec ic nō ro quan
ti laboris sit prophetas intelli
cere nec facile quem prolo possent
dicare de interpretatione nisi in
tellexerit arte quae lecerit nos
que patere morsu plurimorū
qui stia uolante inuidia quod con
sequi non ualent despiciant
sciens erco et prudens in flam
ma mitti oia nūc et nihil omnis
hoc castidiosis lectorib; pcorat
quomodo creci post septuaginta
translatōres aquila et symmachū
et theodotionem lecut uel obsto
diū doctrinae suae uel a septuaginta
ta uacis ex conlatione eorū intē
liant sic et isti saltim nū post
prios habere dicentur in ter
praetē legant prius et postea des
piciant ne uideantur non ex iudi
cio sed ex odii praesumptione ic
korat ad mare prophetam
aut esaias in hierusalem et in iu
daea nec dū decē tribub; in captiui
tate ductis ac de utroq; rec non
comixti nūc se parate textora
culū et cū in tō ad presentē respi
ciat historia et post babyloniae
captiuitate reditū populi signifi
cet in iudaea tam omnis is cur ad
uocatione centū et octo uentū xpi
est quē quanto plus uoxis opul
et eustochiū tam uacis ab eo pe
tite ut pro obrectatione presentū
quā deinde in entā uulilant
ipse o dē recedē restituant in futurū
qui scitōe ob hoc in peregrine lin
guae eruditōnes suas sene iudaei
de falsitate scripturarū ecclesis
eius diutius insultarent
EXPL PROLOGI IN ISAIAPHETITA

INC LIBR
 ESAIAE PRO
 PHET.

I
 SIO
 ESAIAE
 FILII AMOS
 QUAMUI
 DIT SUPER
 IUDAM ET
 IERUSALEM
 IN DIEBUS
 OZIAE IOATHAM
 ACHAZ EZECHIAE
 REGE IUDAE
 AUDITE CAELI ET
 TERRAE PERCIPIE

f.130v – Livre d’Isaïe.

ff.146r : Jérémie – 166r : Prologue à Ézéchiël.

INCEPLIB

HIEZECHIEL

PROPHET

TE FAC

TUCESI

In tricentesimo anno. In quarto.
In quinta mensis. cum esset sem
In medio captiuorum iuxta
fluum chobar aperisunt
caeli et uisiones di. in
quinta mensis. Ipse. e. vng
quintus transmigracionis
regis ioachim. factum e.
uerbum dñi ad hiezechiel filium buzi sacer

ff.184 : Prologue à Daniel – 192r : Livre de Michée.

INCEPLIB
DANIELIS
PROPHET.

IN TERTIO REGNI
IOACHIM REGIS IUDA UENIT NA
BUCHODONOSOR REX BABYLONIS
HIERUSALEM ET OBSEDIT EAM.
ET TRADIDIT DñS IN MANUS
EUS IOACHIM REGEM IUDAE
ET PARTEM UXORUM DO
MUS Dñi. ET ASPORTAUIT
EX TERRAM SENAAR
IN DOMUM DEI SUI.
ET UAS SANCTULI IN DO
MUM THESAURI DEI SUI. ET AT REX ASSANAZ PRAEPO

f.192r – Livre d’Osée.

EX LIBRIS SOCIETATIS ROYALIS

IN CAGGEVS
PROPHETA

IN ANNO SECUNDO DARI REGIS IN
mense sexto indie unamensis factum est uerbum
dñi in manu aggei prophete ad zorobabel filium
salathiel ducem iuda et ad hiesum filium iosedech
sacerdotem magnum dicens. Haec ait dñs exercituum
dicens. Populus iste dicit nondum uenit tempus
domus dñi aedificandae. Et factum est uerbum dñi
in manu aggei prophete dicens. Numquid tempus
uobis est ut habitetis in domibus laqueatis et domus
ista deserta. Et nunc haec dicit dñs exercituum ponite
corda uestra super uias uestras. Seminate stigmatum
et in uilifis parum. Comeditis et non esis satiati.
bibitis et non esis sinebriati. Operuitis uos et non
estis calefacti. et qui mercedem congregauit misit
eam in sacculum pertusum. Haec dicit dñs exercituum
ponite corda uestra super uias uestras. Ascendite in montem
portate lignum et aedificate domum et ac

EXPLICIT ZACHARIAS PROPHETA
INCIPIT MALACHIAS
PROPHETA

IN VERBIS DOMINI AD ISRAHEL:
in manu malachi. Dilexi uos dicit
dominus. et dixistis. in quod dilexi uos.
Nonne frater erat esau iacob dicit dominus.

INCIPIT PROLOGUS
IN LIBRO IOB.

PROLOGUS PER SINCULOS SCRIP
TURAE DIUINAE LIBROS ADUERSA
RIORUM RESPONDERE MALEDICTIS
QUI INTERPRETATIONEM MEAM REPRE

ff.204v : Livre de Malachie – 205v : Prologue au Livre de Job.

INCIPIT
LIBER IOB

f.206v – Livre de Job.

f.215v – David, auteur des Psaumes.

INCIPIT PSALTERIUM
DE TRANSLATIONE SEP
TUAGINTA INTERPRE
TIUM EMENDATIUM
A SCOTI HIERONIMO
PRESBYTERO IN NOVO

BEATUS VIR QUI
NON ABIT IN
CONSILIO IMPRO
RUM ET IN VIA
PECCATORUM
NON STETIT .
ET IN CATHEDRA
PESTILENTIAE
NON SEDIT .
SED IN LEGE DOMINI
VOLUNTAS EIUS .
ET IN LEGE EIUS
MEDITABITUR
DIE AC NOCTE .

Et erit tamquam lignum quod plan

f.216v – Début des Psaumes : Beatus vir qui...

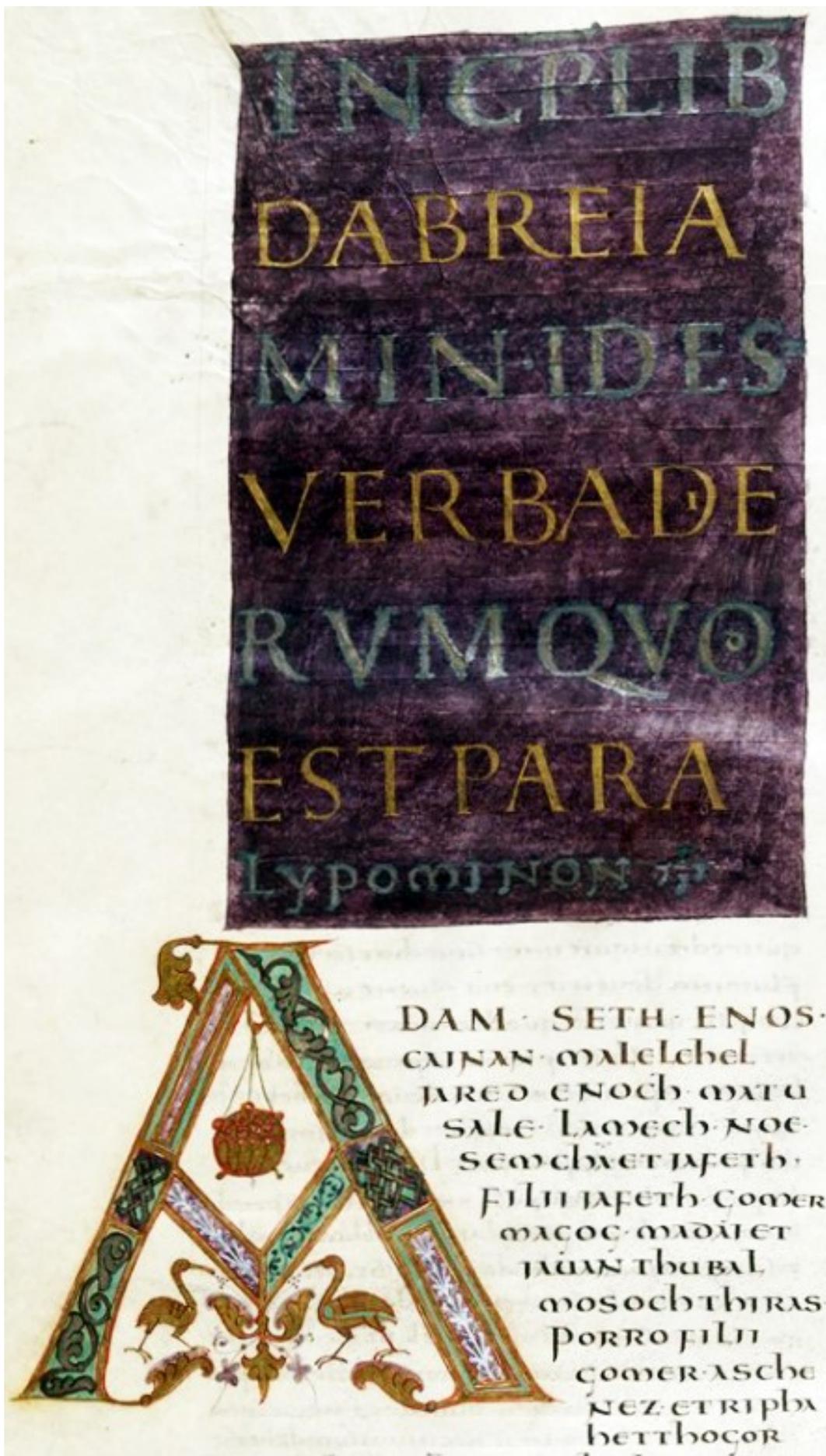
INCLIB
ECCLESIAS

TICV

MINIS
sapiencia adnō dō ē
et cum illo fuit semp
et ē ante seculum. Ha
renā maris et pluuiae
guttas et dies seculi
quis dinumerauit. Ala

f.251r – Livre de l'Ecclésiastique.

f.265v -

INCIPIT EVSE
BI HIERONIMI IN
EZRA

VTRUM DIFFICILI
USSIT FACERE QD
POSUIT AN NEGARE NEC
DUM STATUI. NAM NEQ: UO
BI ALIQUID IMPERANTIB:
ABNUERE SENTENTIAE. E ET
MAGNITUDO ONERIS IMPOSITA
ITA CERUICES PREMITE UT ANTE
SUBFUSCE RUENDUM SIT QUAM

f.285r – Préface à Esdras.

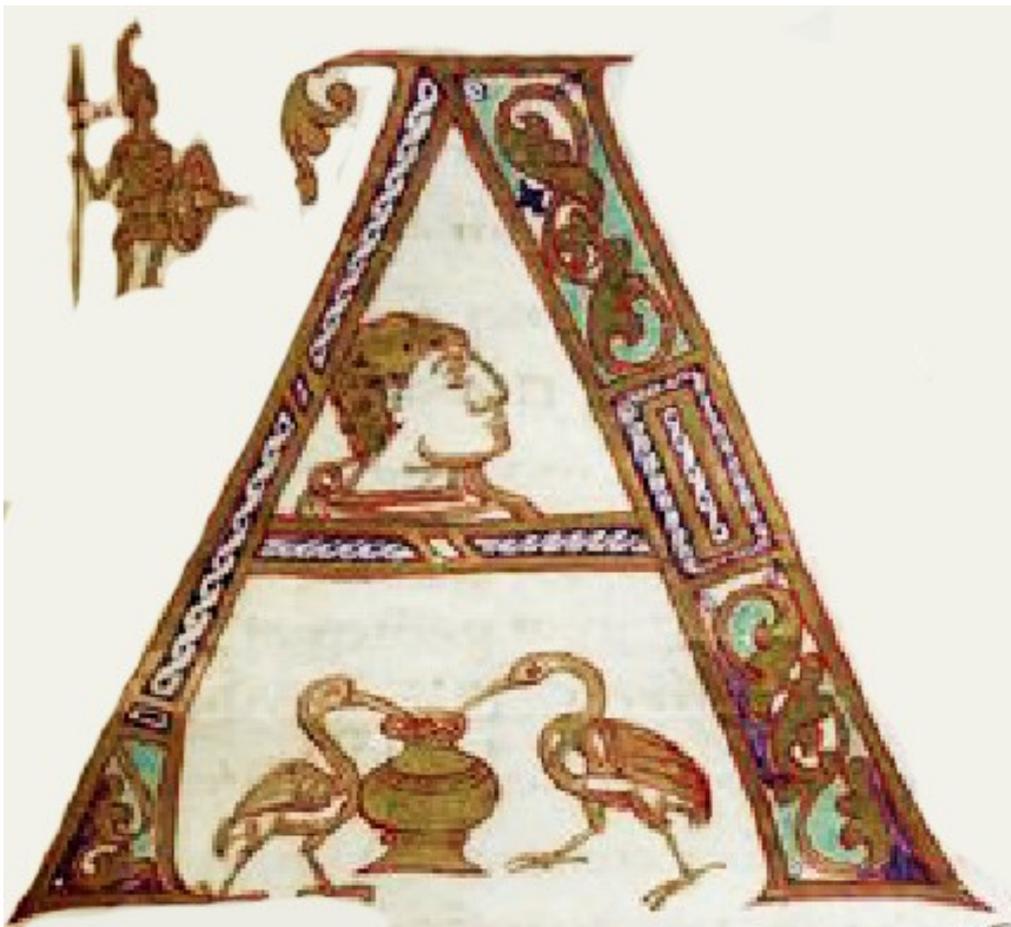
IN CP LIB

EZRAE

IN ANNO PRIMO CYRI REGIS
persarum ut impleretur uerbu dñi ex ore
hieremias suscitauit dñs spm̄ err̄ regis per
sarum. et transduxit uocem in uniuerso regno
suo etiā per scripturā dicens. Hæc dicit cyrus
rex persarū. Omnia regna terræ dedit mihi dñs
d̄s cæli et ipse p̄cepit mihi ut ædificare ei domū
in hierusalē quæ ē in iudæa. Quis ē in uobis
de uniuerso populo eius sit d̄s illius cum ipso.
Ascendat hierusalē quæ ē in iudæa et ædi
fice domū dñi d̄s isrl̄. Ipse ē d̄s qui est
in hierusalem. et omnes reliqui in cunctis
locis ubicumq; habitant adiuuent eū uiride
loco suo et argento et auro et substantia et pe
corib; excepto quod uoluntaria offer̄ tem
plo d̄i quod ē in hierusalē. Et surrexer̄
principes patrū de iuda et beniamin et sa
cerdotes et leuitæ. omnis cuius suscitauit d̄s
spm̄ ut ascenderent ad ædificandū templū dñi
quod erat in hierusalē uniuersiq; quierant in
circuitu. Adiuuer̄ manus eorū in uasis argenteis
et aureis in substantia et iumentis in suppellectil;
exceptis his quæ sponte optulerant. Rex quoq;
cyrus protulit uasā templi dñi quæ tulit nabueho
donosor de hierusalē et posuerat ea in templo dei

ff.293r : Esther – 297v : Tobie.

ff.300v, 301r : Judith.

f.306r – Maccabées I.

f.317r – Maccabées II.

f.324r – Détail.

IN C̄PFAT̄
S̄CI HIERONIM̄
PR̄BI IN EV

ANGEL

EX TOPAPE
DAMASO
HIERONIM̄

Nouum
opus
me facere
cogis exue
re ut post
exemplaria
scripturarū
toto orbe
dispersa qua
si quid arbi

tersedea et quia intersequant
quasi sint illa quae uere ea consentian
ueritate decernat. pius labor se peri
culosam sup̄tione iudicare de ceteris ip
sum ab omnib; iudicandū. sentis muta
re linqua et canescente mundo adini
tia retrahere parua lora. quis eni
doctus parit uel in doctus cum in omni
uolūtas assūperit et alia iuxta quam
semel in bibit uiderit discrepare qd
lectitat non statim patitur uocē
m̄ falsariū. me clamas cō sacrile
cum quia uel aliquid in ueterib;
libris addere mutare corrigere.
Aduersus quā inuidiā. duplex causa
me consolatur. quod et tu quis omni
sacerdotes sperni iubes et uerū non
esse quod uariat etiam maledicorum

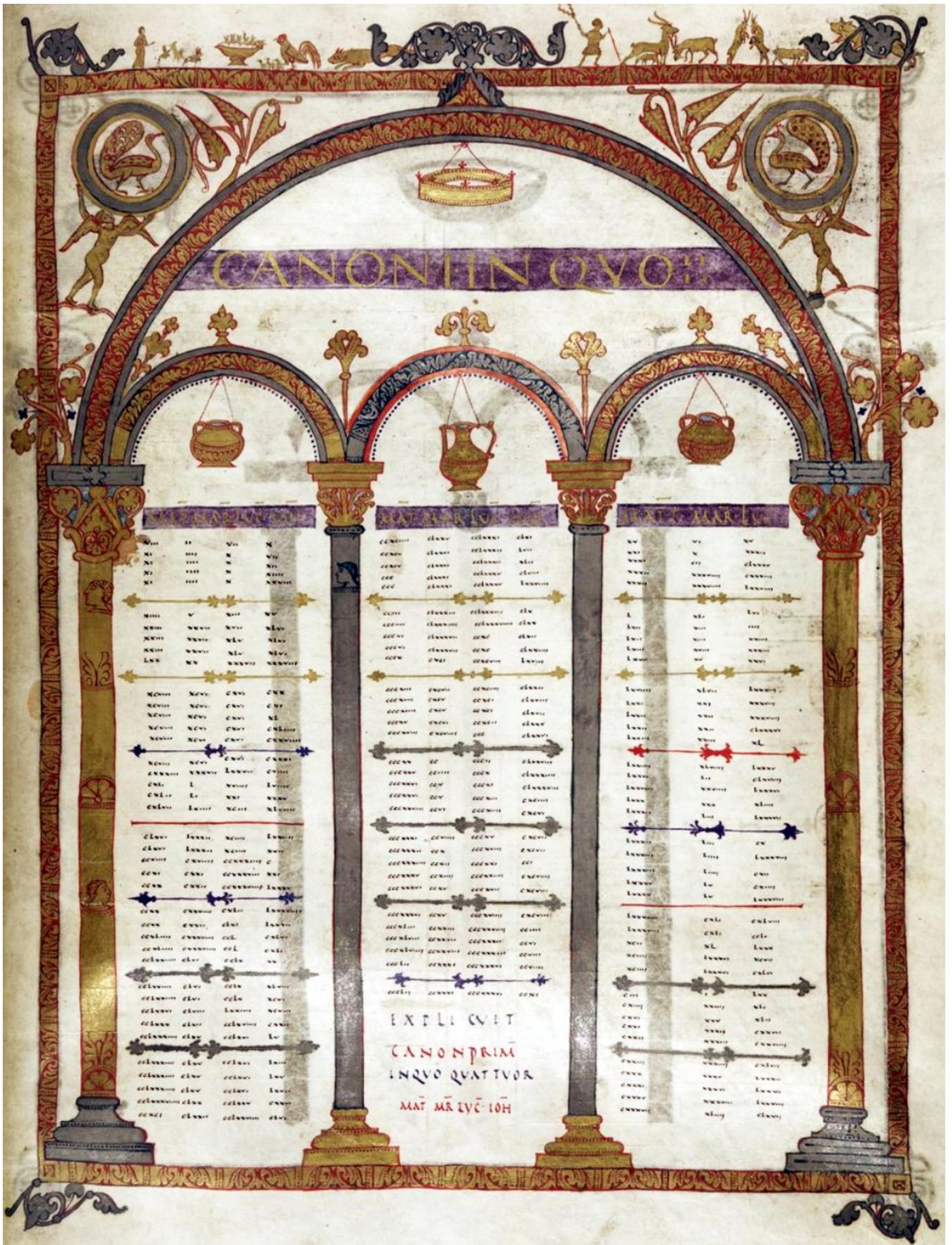
TESTIMONIO COMPROBATOR SI ENIM
LATINIS EXEMPLARIB; FIDES EADHIBENDON
RESPONDEANT QUI TOT SUNT EXEMPLA
RIAPENE QUOT CODICES. SIN AUT UERITAS
QUAERENDAE DE PLURIB; QUORUM NON AD CRECA
ORIGINE REVERTENTES. CAQUAE UEL A OTI
OSIS INTERPTIB; MALECOITA UEL APSUMP
TORIB; IMPERITIS EOMEN DATAPERUERSIQ
UE LIBRARIB; OROBITANTIB; AUT AODIEA
SUNT AGE MUTATA CORRIGIORS. NE QUERE
ECODUCERE DIS PATOTESTAMTO. QUOD
ASEPTUAGINTASEN IORIB; IN CRECALINGUA
UERSO. TERTIOGRADU AD NOS USQ; PERUE
SIT. NON QUARO QUIO AQUILA QUIO SYM
MACHUS SAPIANT. QUARE THECOOTIOM IN
NOUOS ET UETRES MECIUS IN EODAT. SIT
ILLAUERAIN TERPTATIO QUAE APLI PROBA
UERUNT. DE NOUO NON LOQUOR TESTAM
TO. QUOD CRECA E. NON DUBI E. EXCEPTO
APOSTOLO MATTHEO QUI PRIMUS IN IUDAEA
EUANGELIUM XPI HEBRAICIS LITTERIS EDI
DIT. HOC ERTE CUM IN ROSEROMONE DISCOR
DAT. ET OI UERSOS RIUOLORU TRAMITES DU
CIT. UNODE FONTE QUARENODUS E. PRAET
MITTO EOS CODICES QUOS ALICUI NOCTESI
CIO KUNCUPATOS. PAUCORUM HOMINUM AS
SERIT PERUERSA CONTENTIO. QUI BUTIQ
NEC IN UETRE IN STRUOITO POST SEPTU
AGINTA INTERPTES EOMENDARE QUI O LICIT
NEC IN NOUO PROFUIT EOMENDASSE. CUM OMD
TARUM GENTIUM LINGUIS SCRIPTURA AN TE
TRAKSLATA DOCEAT. FALSA E. QUAE AD DITA
SUNT. TERTUR HAEC PRAESENS PRATIONEU
LA. POLLICETUR QUAE TU ORTANTU EUANGEL
IA. QUORUM ORDO ISTE E. MATTHEUS. MAR
CUS. LUCAS. IOHANNES. CODICU RECORUM
EOMENDATA CONLATIONE SED UETERUM
QUAENE MULTU A LECTIOMIS LATINA EON
SUCTODINE DISCREPARENT. ITA CALAMO
BMPERAGIOMUS UT HISTA NTU QUAE SENSU
UIDEBANTUR MUTARE CORRECTIS. RELIQUA
MANERE PATERE OMRUT FAERANT
CANONES QUOQ; QUOS CAESARIB; CAESARI
ENSIS EPS. ALEXANDRINU SECUTUS AM
MONIUM IN DECENUMEROS ORDINAUIT
SICUT IN CRECO HABENTUR EXPRESSI
MUS. QUOD SI QUIS DE CURIOSIS UOLUERIT
NOSSE QUAE IN EUANGELIIS UEL EAD E UEL
VICINA UEL SOLA SINT. CORU DISTINCTIONE
NEC COGNOSCAT. MAENUS SI QUID EMBIC
IN NRIS CODICIB; ERROR INOLEUIT.

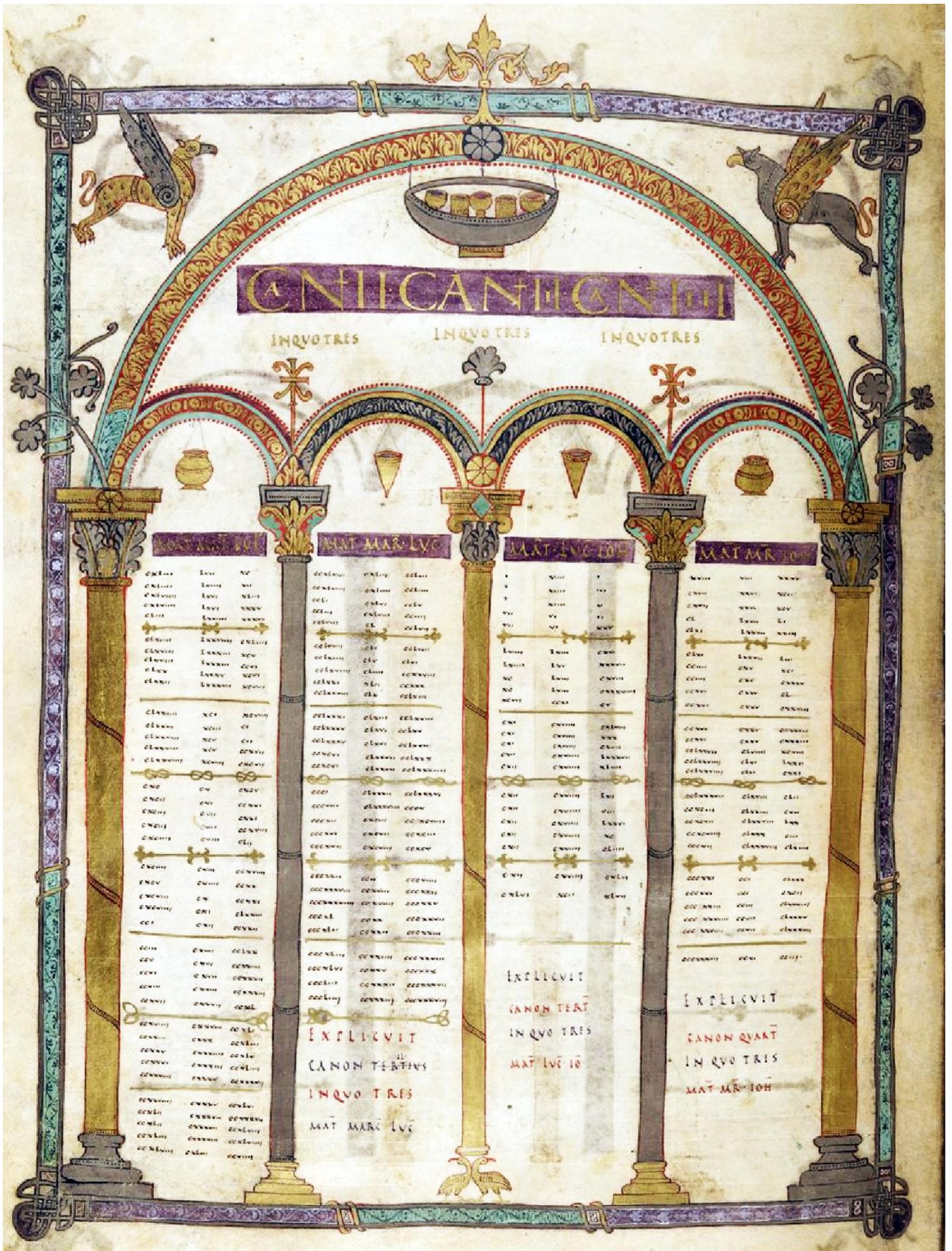
f.325r – Détail.

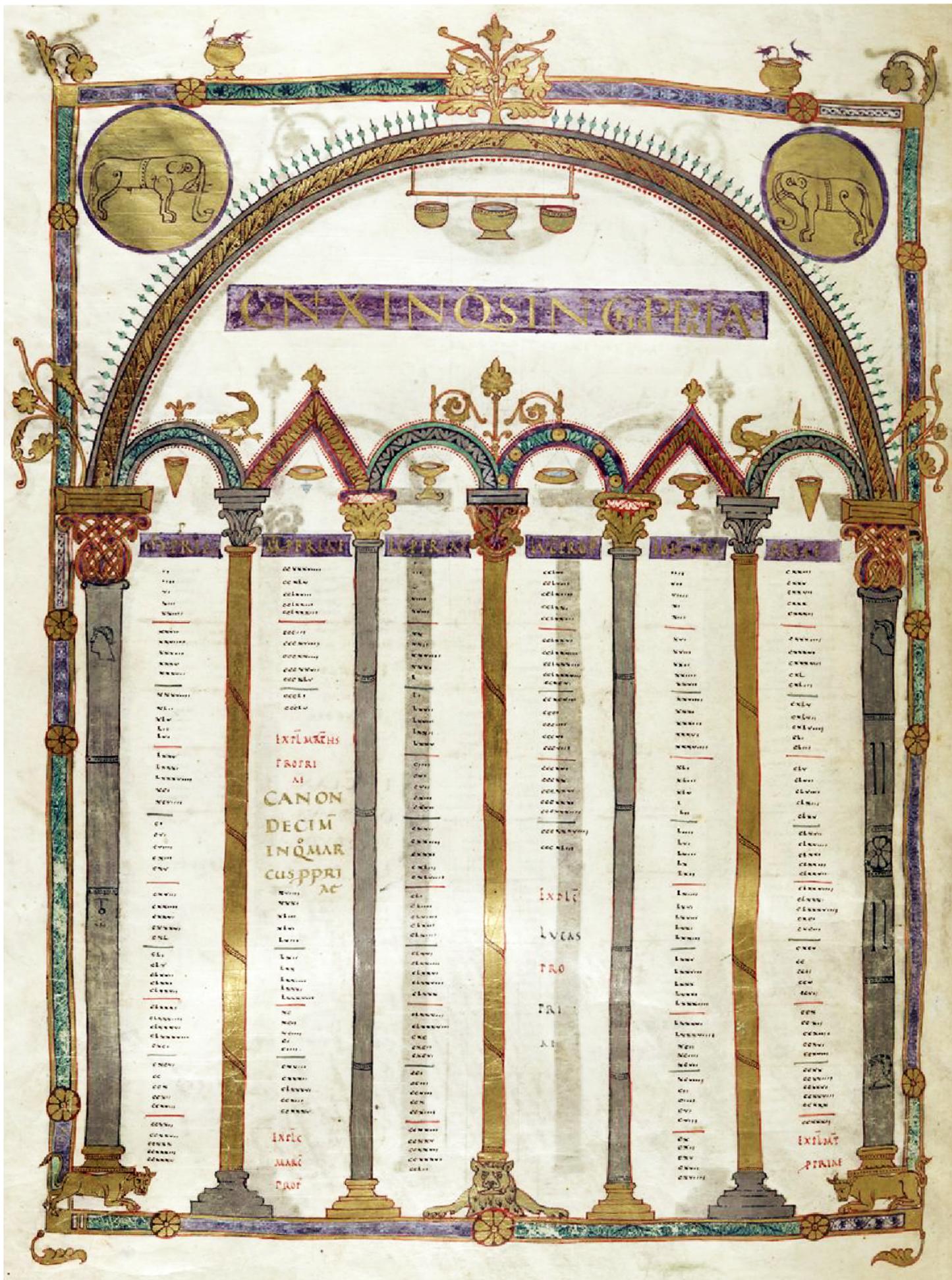
f.325v – Préface.

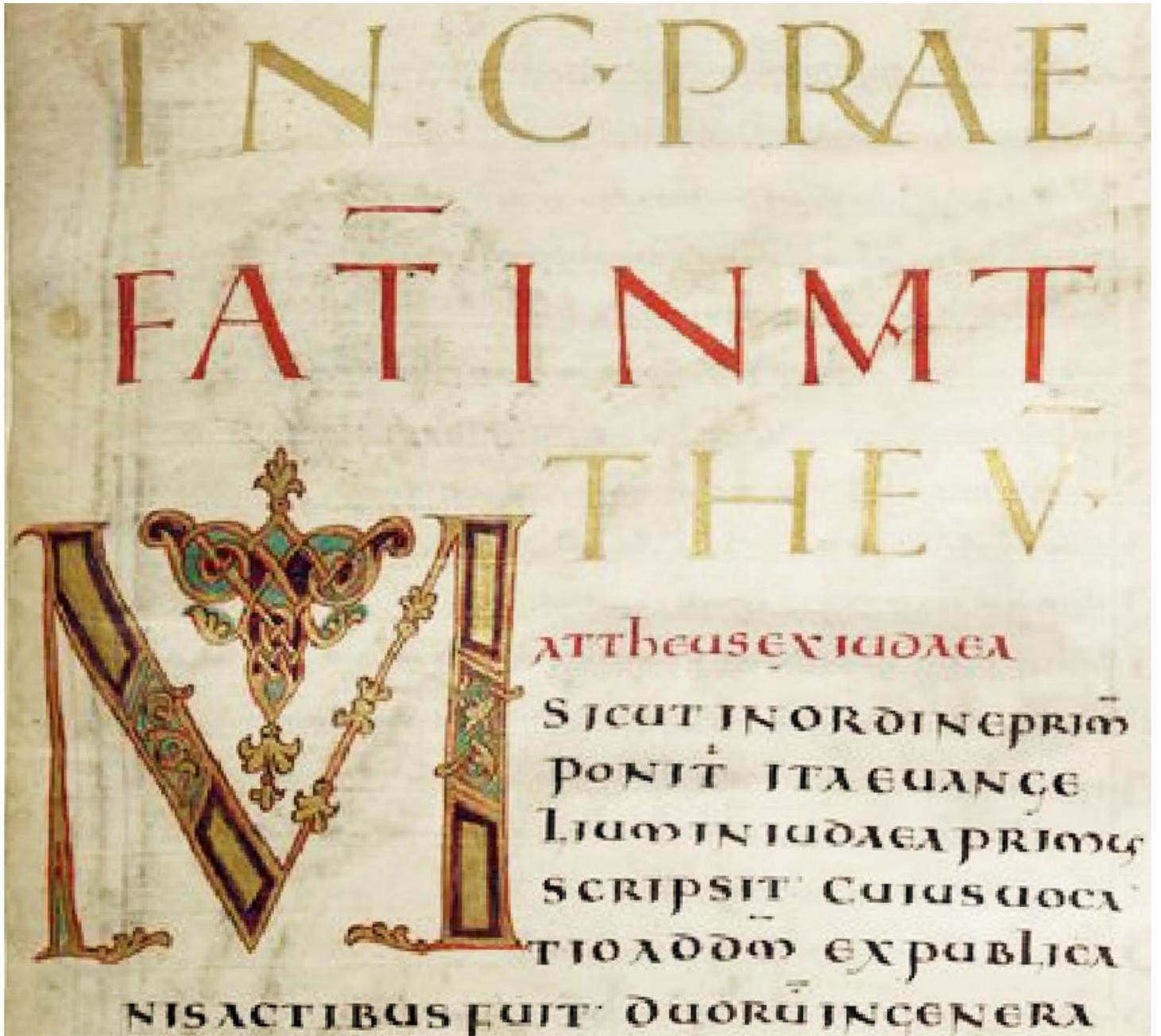

f.326r à 327v – Canons évangéliques.

f.328r – Préface à l’Évangile de Matthieu.

f.329v – Christ en majesté entouré des Prophètes Isaïe, Ézéchiel, Jérémie et Daniel et des quatre évangélistes avec le tétramorphe.

IN CEV G
MATHEI
BER

BER

GE

NE

RA

TIO

NIS

IBU XPI

FILII DAVID

FILII ABRA

HAM

ABRAHAM GENUIT ISAAC ISAAC

autem genuit iacob. Iacob autem genuit ludam et fratres eius. Iudas autem genuit phares et zarah dechamar. Phares autem genuit esrom. Esrom autem genuit aram. Aram autem genuit aminadab. Aminadab autem genuit naalon. Naalon autem genuit salomon. Salomon autem genuit booz de rachab. Booz autem genuit obed ex ruth. Obed autem genuit iesse. Iesse autem genuit dauid regem. Dauid autem rex genuit salomonem ex eua que fuit uirax. Salomon autem genuit roboam. Roboam autem genuit abia. Abia autem genuit asa. Asa autem genuit iosaphat. Iosaphat autem genuit ioram. Ioram autem genuit oziam. Ozias autem genuit ioatham. Ioatham autem genuit achaz. Achaz autem genuit ezechiam. Ezechias autem genuit manasse. Manasse autem genuit amon. Amon autem genuit iosiam. Iosias autem genuit iechoniam et fratres eius in extransmigratione babilonis. Et post extransmigrationem babilonis iechonias genuit salathiel. Salathiel autem genuit zorobabel. Zorobabel autem genuit abiud. Abiud autem genuit eliachim. Eliachim autem genuit azor. Azor autem genuit sadoc. Sadoc autem genuit achim. Achim autem genuit eliud. Eliud autem genuit eleazar. Eleazar autem genuit matthan. Matthan autem genuit iacob. Iacob autem genuit ioseph uirum marie. de qua natus est ihu qui uocatur xpi.

Omnes ergo generationes ab abraha usque ad dauid generationes quatuordecim. Et a dauid usque ad extransmigrationem babilonis generationes quatuordecim. Et a extransmigratione babilonis usque ad xpm generationes quatuordecim.

PIA TEM GENERATIO SIC ERAT

Cum esset desponsata mater eius maria ioseph. Antequam conuenirent in uentrem in utero habens desponsato.

Ioseph autem uir eius cum esset iustus et nollet eam inducere uoluit occulte dimittere eam. Hec autem eo cogitante ecce angelus domini in somnis apparuit ei dicens. Ioseph fili dauid noli timere accipere mariam conjugem tuam. quod enim in ea natum est desponsato est. pariet autem filium et uocabis nomen eius ihm. Ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eius. Hoc autem totum factum est ut adimpleretur quod dicitur est. ad domino per prophetam dicentem. Et ecce uirgo in utero habebit et pariet filium. et uocabunt nomen eius emmanuel quod est interpretatum nobiscum dicitur. Exurgens autem ioseph somno fecit sicut ei precepit angelus domini. et accepit conjugem suam. Et non cognoscebat eam donec peperit filium suum primogenitum et uocauit nomen eius ihm.

CUM ER CONATUS ESSET IHU IN BETHLEEM IUDAEA in diebus herodis regis. ecce magi ab oriente uenerunt hierosolimam dicentes. Ubi est qui natus est rex iudeorum. Uidimus enim stellam eius in oriente. Et uenimus adorare eum. Audiens autem herodes rex turbatus est. et omnes hierosolymam cum illo. Et congregans omnes principes sacerdotum et scribas populi. sciscitabatur ab eis ubi xpi natus foret.

At illi dicebant ei. In bethleem in iudaea sicut scriptum est per prophetam. Et tu bethleem terra iuda. Nequaquam minima es in principibus iuda. Ex te enim exiit dux qui regat populum meum israhel.

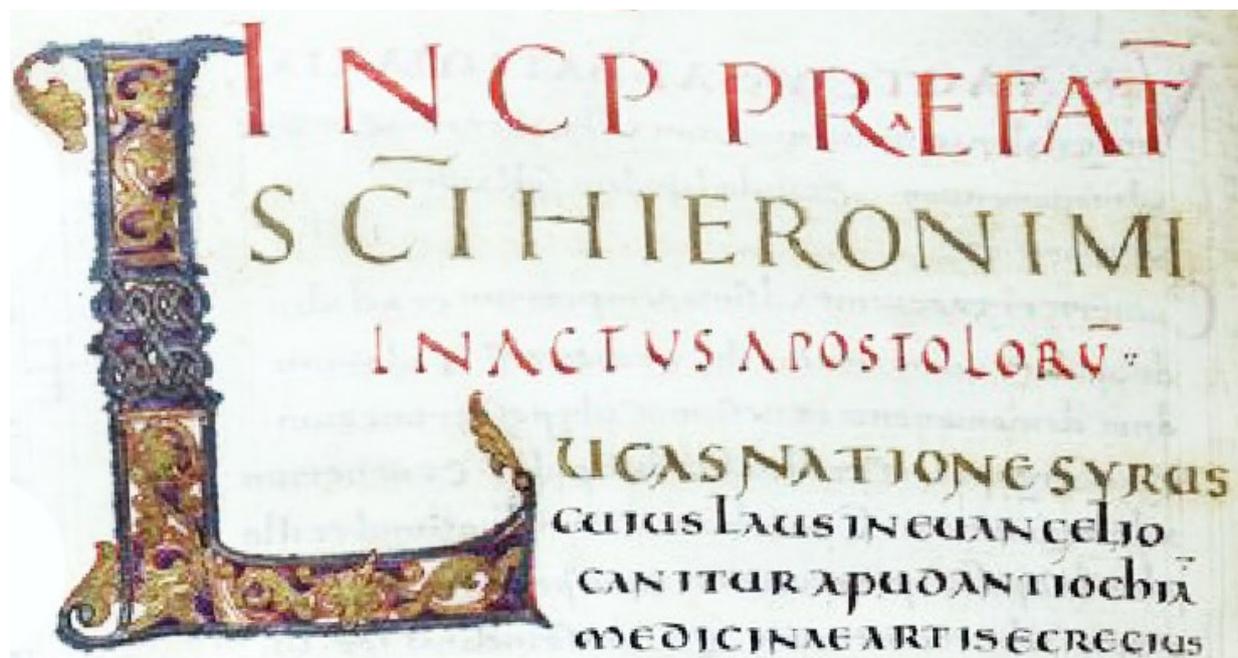
Tunc herodes clamauit magis. diligenter didicistis ab eis tempus stellae quae apparuit eis. Et mittens illos in bethleem dixit. Itet et interrogate diligenter de puero. Et cum inuenertis renuntiate mihi. ut ego ueniam ad orem eum. Quicumque audierint regem in bethleem. Et ecce stella quam uiderant in oriente. et antecedebat eos. usque dum uenissent stare supra ubi erat puer. Uidentes autem stella gaussisunt gaudio magno ualde. Et intrantes domum inuenierunt puerum cum maria matre eius. Et proci dentes adorauerunt eum. Et aperitis thesauris suis optulerunt ei munera. aurum. uis et mirra. Et responsa accepto in somnis incederent ad herodem. per aliam uiam reuersi in regionem suam. Quicumque recessissent. ecce angelus domini apparuit in somnis ioseph dicens. surge et accipe puerum et matrem eius et fuge in aegyptum. et esto ibi usque dum dicam tibi futurum. enim herodes queret puerum ad perdendum eum. Quicumque surgens accepit puerum et matrem eius nocte. Et recessit in aegyptum. Et erat ibi usque ad ueniam herodis. ut adimpleret quod dicitur est ad domino per prophetam dicentem. ex aegypti uocauit filium meum. Tunc herodes uidentis quoniam illi esset amicus. iratus est ualde. Et mittens occidit omnes pueros qui erant in bethleem et in omnibus finibus eius ab imae et infra secundum tempus quod

f.330r – Début de l'Évangile de Matthieu.

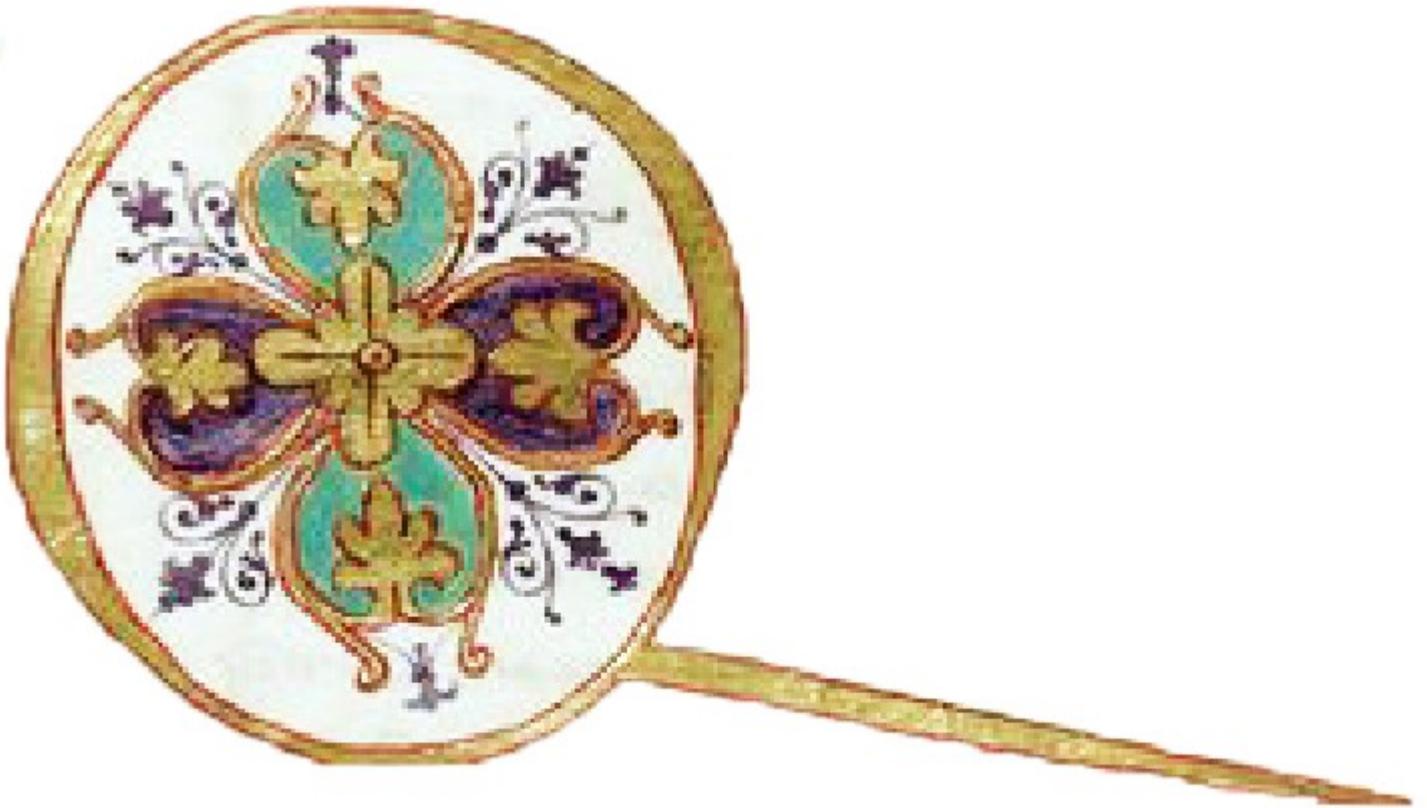

ff.340r, 388r – Détails.

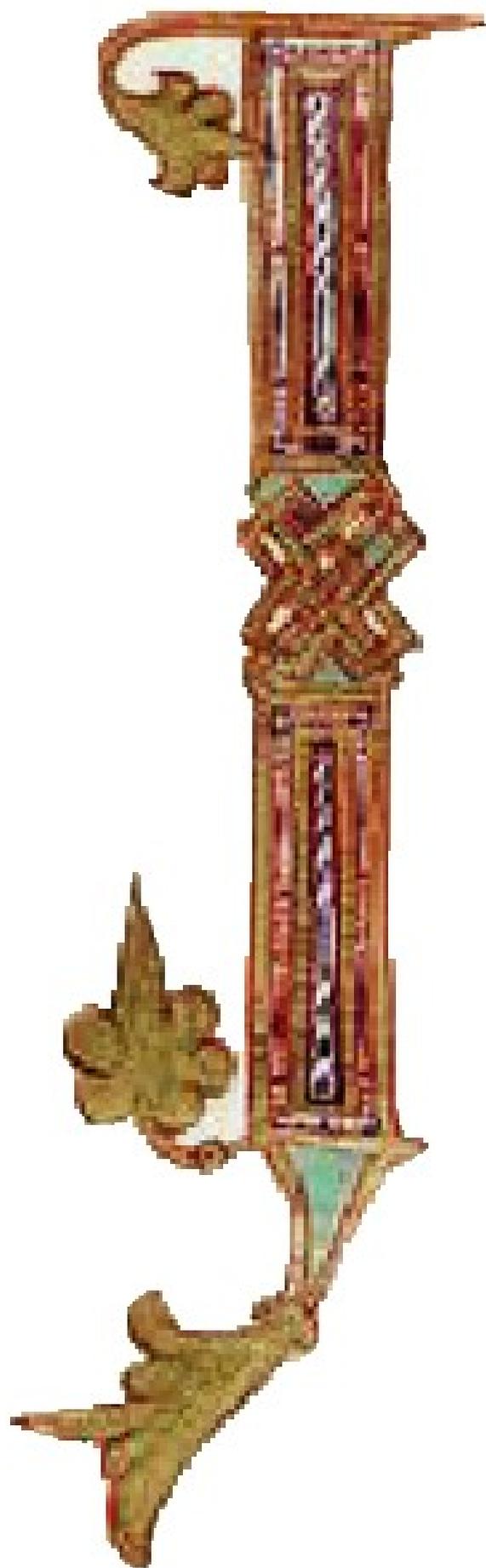
INCIPIT
LUCAE

ff.347r : Évangile de Luc – 366v : Actes des Apôtres.

ff.367v, 379r, 381r – Détails.

ff.378r, 382v – Détails.

IN GEPLSCI

PETR·PR·MA

ETRVS

APOSTOLUS
IHU XPI ELECTIS
ADUENIS DISPER
SIONIS PONTICAE
TIAE CAPPADOCIAE
ASIAE ET BYTINIAE

secundum praesentiam dilectionis in sanctificatione
spiritus in obedientiam et aspersionem sanguinis
Iesu Christi gratia uobis et pax multiplicetur;
Benedictus deus et pater domini nostri Iesu Christi qui se
cundum magnam misericordiam suam regenerauit
nos in spe uia per resurrectionem Christi Iesu ex
mortuis in hereditate incorruptibile et in con
taminata et immarcescibile conseruata in caelis
in uobis qui in uirtute dei custodimini per fide
In salute parata reuelari in tempore nouissimo;
in quo exultatis modicum nunc si oportet contristari
in uariis temptationibus; ut probatio uestra fidei multo
pretiosior sit auro quod per ignem probatur.

CONGR DIAEPIS TOLAR

De unitate ecclesiae:
Ad corinthios cap. ii. et iii.
Ad ephesios xiii. et xv.
Ad philippenses v. et vii.
Ad colossenses xiii.
De perfectis:
Ad corinthios cap. iii. et lvi.
Ad corinthios i. et xiii.
Ad ephesios i. et xv.
Ad philippenses xii.
Ad colossenses iii. et xxv.
Ad thesalonicenses xxii.
Ad amos ii. et xvi.
De iis qui persequuntur etiam
 filium nobis promiserunt quem
 postea iuste perib. declaravit.
Ad corinthios i. et vii.
Ad titum i.
De edificio cuius doctrinae:
Ad corinthios i. et xii.
Ad ephesios vii. et xv.
Ad colossenses iii. et x.
De iis hominibus qui se ipsi
Ad corinthios i. xii.
Ad corinthios ii. xii.
Ad ephesios viii.
De integritate aply et qd temp
 manib. sic operaverit.
Ad corinthios i. et xv. et lvi.
Ad corinthios ii. xiii. et xv.
Ad thesalonicenses ii. et vii.
De aply potestate:
Ad corinthios i. xii. et xvii.
Ad corinthios ii. xiii. et xvii.
De apostoli absentia
 et presentia sps.

Ad corinthios i. et xvii.
Ad colossenses v.
Ad thesalonicenses i. et vii.
De traditione peccati huius
Ad corinthios i. et xvii.
Ad timotheum i. et iii.
De separatione foru. ab eis
 qui contra legem veniunt.
Ad corinthios i. et xvii.
Ad corinthios ii. et xvii.
Ad ephesios xvii.
Ad thesalonicenses ii. viii.
Ad amos ii. et xvii.
De baptismo gratia iuventa
 crimina diluente:
Ad corinthios i. et xvii.
Ad titum v.
De iis quod membra sua sunt
Ad corinthios i. et xvii. et lvi.
Ad galathas v.
Ad ephesios ii. et xv. et xvii.
Ad colossenses ii. et iii.
De libero et seruo quod sine
 aequaliter liberi in dno.
Ad corinthios i. xvii. et lvi.
Ad galathas xvii.
Ad colossenses xvii.
De contemptu inanis
 gloriae et presentis
Ad corinthios i. et xvii.
Ad galathas xvii.
Ad philippenses vi.
Ad thesalonicenses i. et v.
De iis patre quod unus e.
 et de uno filio mediatore
 dei et hominum.

Ad corinthios i. et xvii.
Ad galathas xvii.
Ad ephesios xvii.
Ad titum i. et vi.
De iis qui sacras
 deservunt qd de sacris
 debent exhiberi.
Ad corinthios i. et xvii.
Ad amos ii. et xvii.
Ad titum i. et vi.
De aplo omnib. placere
 per omnia
Ad corinthios i. et lvi.
De traditione apostolica
 quod nemine debet
 immutare.
Ad corinthios i. et vii.
Ad galathas ii.
Ad philippenses xii. et xv.
Ad colossenses v.
Ad thesalonicenses i. et xvii.
Ad thesalonicenses ii. iii. et vi.
Ad amos iii. et xvii.
Ad amos i. et xvii. et xviii.
Ad amos ii. iii. et vii. et xvii.
De heresi.
Ad corinthios i. et lvi.
Ad galathas xvii.
Ad titum xvii.
De resurrectione prophe
 tia etq. lingua et omnia
 quae ex parte cumulat
 perfecti e. fuerit
 declaratum.
Ad corinthios i. et lvi.
Ad ephesios xvii.

De examinatione prophetiae:
Ad corinthios i. et lvi.
Ad thesalonicenses i. et xvii.
De silentio mulierum modesto.
Ad corinthios i. et lvi.
Ad amos i. et vi.
De resurrectione mortuorum.
Ad corinthios i. et lvi.
Ad thesalonicenses i. et xvii.
Ad thesalonicenses i. et ii.
De excommunicatione et induendo
 novum hominem.
Ad corinthios i. et lvi.
Ad ephesios xvii.
Ad colossenses xvii.
De collecta et ministerio
 quod fit in suis.
Ad corinthios i. et lvi.
Ad corinthios ii. xii. et xvii.
De exultationibus et benedictis.
Ad corinthios i. xvii. et xvii.
De duob. testamentis.
Ad corinthios ii. et vii.
Ad galathas xvii.
De commendationibus semel scriptis.
Ad corinthios ii. vii. et xvii.
De edificatione scilicet.
Ad corinthios ii. et x.
Ad ephesios iii. et xvii.
De iis xpo quod imago dei.
Ad corinthios ii. et x.
Ad philippenses vii.
Ad colossenses ii.
De dissolutione terreni
 corporis et
 presentis.

PAV LI APOS TOLI

Ad corinth 11. et xii.
 Ad philippens 11.
 Ad timotheum 11. et xx.
 De factis quod quantum ad maria
 fuerint tanta abundantior
 quod opus e. debent ad usus
 proprios referuare.
 Ad corinth 11. et xxii.
 Ad thesalonicent 1. et xxiii.
 De seducorib:
 Ad corinth 11. et xxxi.
 Ad galath xxviii. et xxxii.
 Ad thesios xxii.
 Ad philippens xi. et xiii.
 Ad colosenses 1. et x.
 Ad timoth 1. et xxvi.
 Ad titum 11.
 De falsis fratrib:
 Ad corinth 11. et xxxv.
 Ad galathas vi.
 De aplo hominib: displicente
 Ad galathas 111.
 Ad thesalonic 1. et 111.
 De factis ex genab: quod obser-
 uationem uezeris testamti
 non debent custodire.
 Ad galathas xx.
 Ad colosenses xviii.
 Ad titum 11.
 De mutua sustentatione scoru.
 Ad galathas xxxi.
 Ad thesios xiii. et xxvii.
 Ad colosenses xviii.
 Ad thesalonic xxii.

De opere manuum
 ut alienum non accipiat
 et ad usus proprios
 nihil detur.
 Ad thesios xxiii.
 Ad thesalonic 1. et xv.
 Ad thesalonic 11. et xxiii.
 De factis quod dnm debent
 In omnib: imitari.
 Ad thesios xx.
 Ad thesalonic 1. et 11.
 De palmit echymis et castior
 In cordib: concanentes.
 Ad thesios xxiii.
 Ad colosenses xviii.
 De subiectione mulieru ad marit.
 Ad thesios xxiii.
 Ad colosenses xii.
 De uiroru dilectione ad euget.
 Ad thesios xxii.
 Ad colosenses xviii.
 De obsequio filiorum.
 Ad thesios xxv.
 Ad colosenses xviii.
 De parentu erga filios
 temperamento.
 Ad thesios xxvii.
 Ad colosenses xviii.
 De seruoru obsequio.
 Ad thesios xxviii.
 Ad colosenses xx.
 Ad timotheu 1. et xxv.
 Ad titum 111.
 De temperantia dominoru.
 Ad thesios xxviii.
 Ad colosenses xxi.

De apostolice
 scilicet ut proco mora
 tionib: postularent.
 Ad thesios xxx.
 Ad colosenses xxv.
 Ad thesalonic 1. et xxvii.
 Ad thesalonic 11. et v.
 De presbiteris quod
 ipsi fuerint aliquando
 episcopi.
 Ad timoth 1. et xvii.
 Ad titum 11.
 Ad philippens 1.
 De sps scorum
 quod cum dno xpo
 abscondita sic in acrib:
 Ad philippens xii.
 Ad colosenses 1. et xi.
 De mutua correptione scoz.
 Ad colosenses xviii.
 Ad thesalonic 1. et xii.
 Ad thesalonic 11. et xvii.
 De falsis fratrib: et
 genealogis et docto-
 ribus uanis.
 Ad timoth 11. et xxx. et xxxi.
 Ad timoth 11. et xxii. et xxvii.
 Ad titum 11. et viii.
 De episcorum formula
 et diaconorum.
 Ad timoth 1. et viii.
 Ad titum 11.
 De spu scopi fideliu nouissimi
 temporis paptin pdicente.
 Ad timotheum
 1. et x

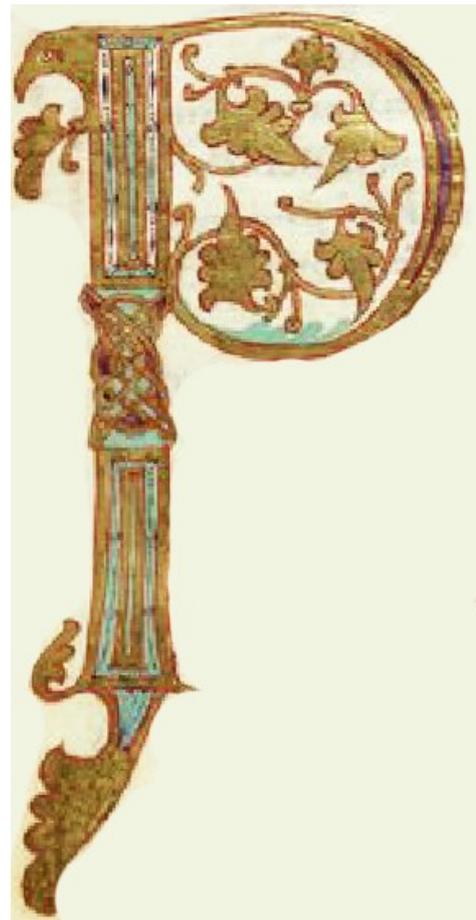
Ad titum 11. et xxiii.
 De imperio docentium.
 Ad timoth 1. et xiii.
 Ad titum 11.
 Ad philippens 111.
 De decore ut scipsu formula
 discipulis bonis operib: in omnib:
 debeat exhibere.
 Ad thesalonic 11. et viii.
 Ad timoth 1. et xiii.
 Ad timoth 11. et xvii.
 Ad titum 11.
 De eo quod possibile
 sit omnib: et necesse
 uniuersa mandata
 dominica plenissime
 custodire.
 Ad romanos vi.
 Ad corinthios 1. et xxxii.
 Ad galathas xxv.
 Ad titum 11.
 E N T I
 C A P I T U
 L A T I O
 C O N C O R D I A E
 E P I S T O L A R U
 P A U L I
 A P T I

f.383r – Argumentum épître de Paul aux Romains.

f.386v – Paul : conversion, révélation, prêches.

ff.391v, 396r, 387r, 405v – Détails.

INC·EPISTOLÆ
AD GALATĀ

AULVS
APOSTOLVS

PON AB HOMINIBUS
NEQ PER HOMINEM SED
PER I HŌ XPM ET DŌ PATRE
QUISUSCITAVIT EUM A MORTU
IS ET QUI MECUM SUNT OMNES FRATRES
ECCLESIA GALATIAE GRATIA VOBIS ET
PAX A DŌ PATRE ET DŌ NŌ I HŌ XPO
Quidedit semetipsum pro peccatis nris ut eripe
ret nos de presentia seculo nequam secundū uoluntate
di et patris nri cui ē gloria in secula seculorū amen.

INC·EPLA
AD LŌDICI
CENS

Paulus apostolus
non ab hominibus
neq per hominem
sed per ihŏ xpm fra
tribus qui sunt laodici
ae gratia uobis et pax a dŏ
patre et dŏ i hŏ xpo
Cras ad godō meo per omnem orationem
meam quod permanentes estis in eo et perseue
rantes promissum expectantes in die iudicii
neque defecit uos quorundam uanis loquentia
insinuantium ut uos auerterent a ueritate euang
gelii quod a me praedicitur et nunc facit dŏ
ut qui sunt ex me ad profectū ueritatis euangelii

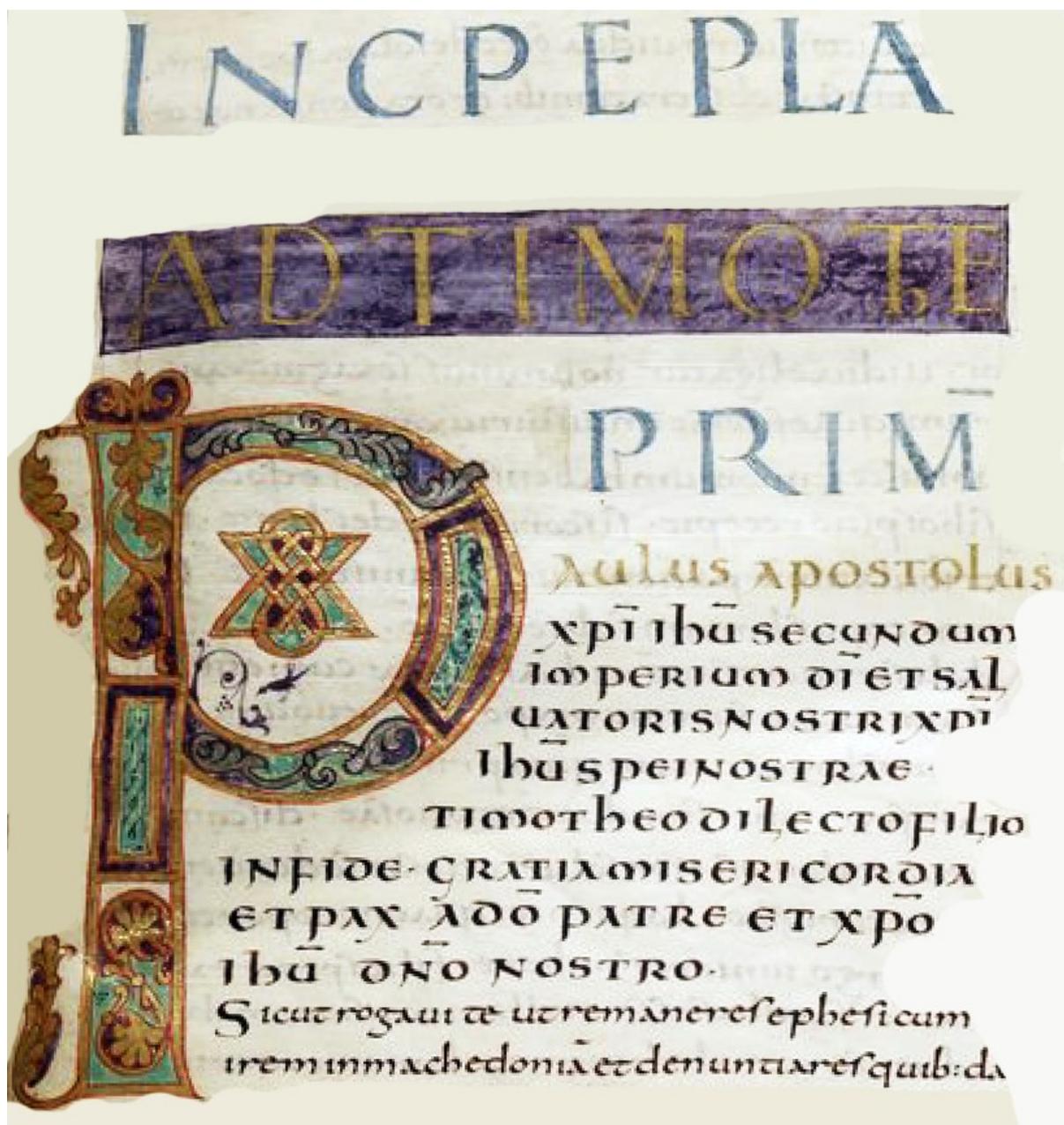
Paulus apostolus
NON AB HOMINIBUS
NEQ PER HOMINEM
SED PER I HŌ XPM FRA
TRIBUS QUI SUNT LAODICI
AE GRATIA VOBIS ET PAX A DŌ
PATRE ET DŌ I HŌ XPO
Cras ad godō meo per omnem orationem
meam quod permanentes estis in eo et perseue
rantes promissum expectantes in die iudicii
neque defecit uos quorundam uanis loquentia
insinuantium ut uos auerterent a ueritate euang
gelii quod a me praedicitur et nunc facit dŏ
ut qui sunt ex me ad profectū ueritatis euangelii

INC·ARGVMT·
EPLA DTESSALON

Thessalonicenses sunt machedo
nes in xpo ihŏ hīa accepto uerbo ue
ritatis persteter in fide et in
persecutione ciuū suorū constan
tes fuer in fide praeterea ne rece
per falsos aplos nece quae ap falsis
aplis dicebantur hos conlaudat
apostolus scribens eis ab athenis
per tycheum et onesimum

INCIPIT ARGUMENTUM
INCIPIT CAPITULUM I IN EPISTOLA AD THESSALIC.
O expto et siluano et timotheo pro thesalonicensib; semper omnib;
O fidei thesalonicensū singulari et qđ exemplū ceteris omnib; fuerit ad
credendum
O epistolā apostolorū et contumelias in philippis
O et sinceritate aplos et quod non hominib; placendum sit sed dŏ
O expto cum posset oneri eō tamquam dñi xpi apostolus tamen
adolationē et auaritiā et gloriā ab hominib; abnuentem
O expto ne quem grauares dieb; ac noctib; manib; operantem

ff.399v, 405v - Épîtres aux Galates, aux Thessaloniens.

ff.407r, 408r – Épîtres aux Thessaloniens, à Timothée.

ARGVMTVM
EPISTOLAE AD

PPHILIMONEM
PHILIMONI FAMILIARES LITTERAS
FACIT. PROONESIMO SERUO EIUS SCRIBIT
AUTEM ΜΕΙΛΑΒΥΡΒΕΡΟΝ ΔΕ ΑΡΧΕΡΕ
PERSUPRA SCRIPTΩΝΕΣΙΜΩΝ.

Ι Χ Ρ Ι Σ Τ Ο Σ Κ Α Ρ Γ Μ Τ

INCIPIT CARTEPISTOLA AD PHILIMONEM.

- De philimone et appia et archippo et domestico eius ecclesie.
- De philimone et apostolo pro eo in orationibus suis semper memoriam facientem.
- De apostolo sene et uinco philimoni imperante eundemque pariter obsecrante pro onesimo seruo ipsius et parantibus hospitium commendante.
- De epistola conapituo apostoli et marce et arischarco et dema et lucas adiuuante paulo.

Ι Χ Ρ Ι Σ Τ Ο Σ Κ Α Ρ Γ Μ Τ
INCIPIT EPISTOLA SCI

PAULI AD PHILIMONEM

PAULUS IUNCTUS IHU XPI
ET TIMOTHEUS FRATER PHI
LIMONI DILECTO ET ADIUTORI
NRO ET APPIAE SORORI CARISSIMAE
ET ARCHIPPO CONMILITONI NRO ET EC
CLESIAE QUAE IN DOMOTUA E. GRATIA
UOBIS ET PAX A DO PATRE NOSTRO
ET DNO IHS XPO.

GRATIA AGO DOMEO SEMPER MEMORIA CUI FACIENS IN ORATIONIBUS MEIS AUDIENS FIDE ET CARITATE TUAM QUAE HABES IN DNO IHS ET IN OMNES SCOS. UT COMMUNICATIO FIDEI TUAE EUIDENS FAX. IN AGNITIONEM OMNIS BONI ET QUAE IN NOBIS IN XPO IHS. CLAUDIAM ENIM MAGNAM HABUI ET CONSOLATIONE IN CARITATE TUAE QUIA UISCERAS SCORUM REQUIEUERUNT PER TE FRATER.

PROPTER QUOD MULTA FIDUCIA HABENS IN XPO IHS IMPERANDI TIBI QUOD ADTEMPANET PROPTE CARITATE MAGIS OBSECRE CUISI FALSIUT PAULUS SENEX. NUNC AUTEM ET VINCEAS IHS XPI OBSECRE TE PROMEO FILIO QUE GENUI VINCEAS LISONESIMO. QUI TIBI LIQUANDO IN UTALIS FUIT. NUNC AUTEM ET MIHI ET TIBI UTALIS QUE REMISI TIBI. TU AUTEM ILLI IDEMEAE UISCERAS SUScipe. QUE EGO UOLUERAM MECUM

deanere ut pro te mihi miseraret in uinculis euangeli sine consilio aut tu nihil uolui facere uane uelut ex necessitate bonitatu ecc. sed uoluntariu. forsit an enim deo discerit ad horam ut acenum illu rea peres. lamn ut seruu. sed pro seruo carissimu fratre maxime mihi. quanto aut magis tibi et in carne et in dno. si ergo habes me sociu. suscipe illu sicut me. si aut aliquid nocuit tibi aut debet. hoc mihi impuet ego paulus scripsime a manu. ego reddi ut non dicam tibi quod et te ipsum mihi debet. Ita frater ego te fruam in dno. reficere uisera mea in dno. Confidens in obediencia tua scripsi tibi sciens quoniam et super id quod dico facies. simul autem et para mihi hospitium. Nam spero per orationes uestras donarime uobis.

SALUTATE EPAPRAS CONCAPTIUUS MEUS IN XPO IHS ET MARCUS ET ARISTHARCO DEMAS LUCAS ADIUTORES MEI. GRATIA DNI NRI IHS XPI CUI SPUROR AMEN.

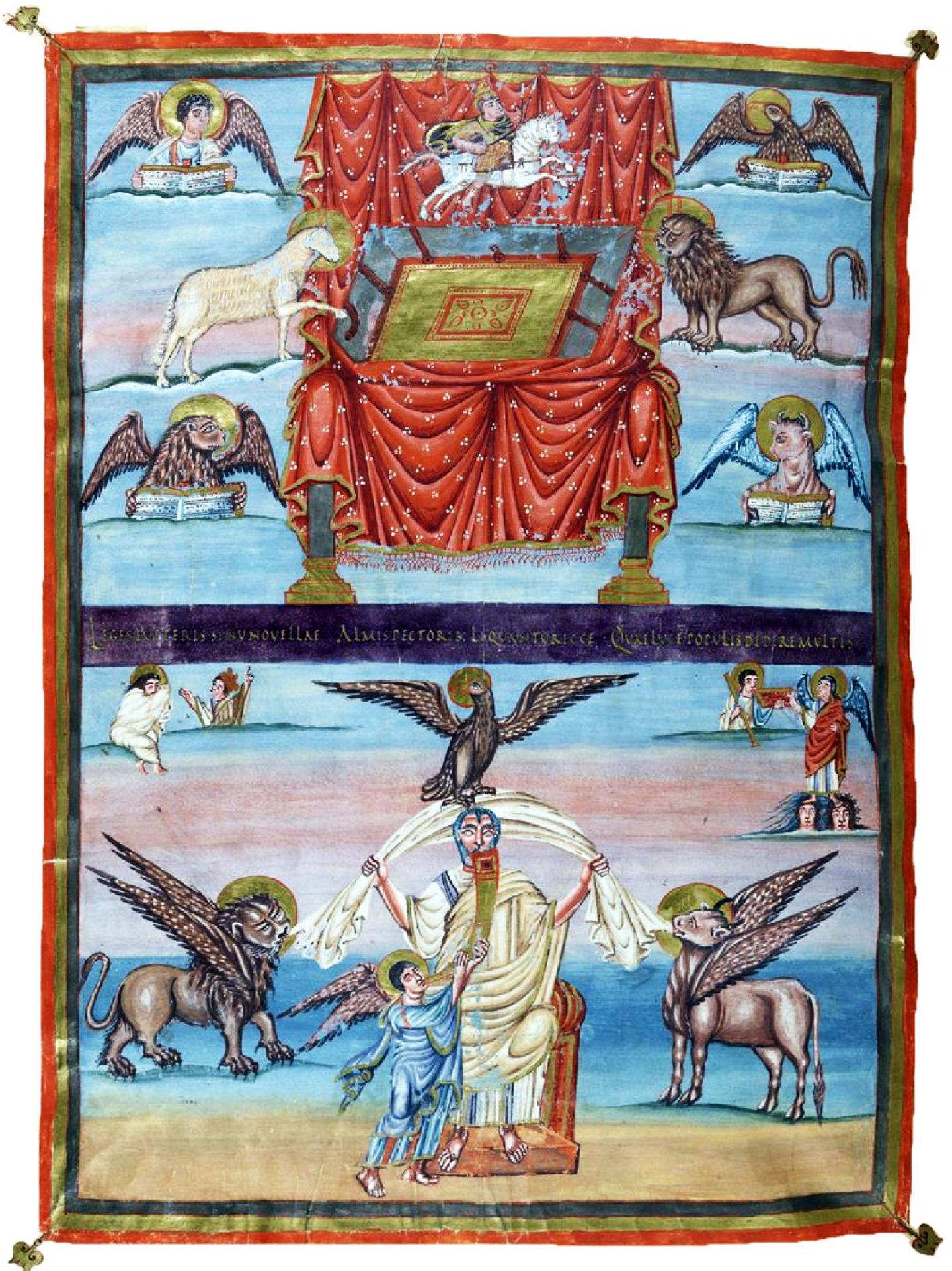
Ι Χ Ρ Ι Σ Τ Ο Σ Κ Α Ρ Γ Μ Τ

INCIPIT ARGVMTVMEPISTOLAE AD PHILIMONEM

IN PRIMIS DICENDU E CUR APOSTOLUS PAULUS IN HAC EPISTOLA SCRIBENDI NON SERUALUERIT MOREM SUU UT UEL UOCABULO NOMINIS SUI UEL ORDINIS DESCRIBERET DICENTATE. HEC CLAUSA E QUOD AD EO SCRIBERET QUI EX CIRCA CISIONE CREDIDERAT QUASI CENTIU APTS ET NON HEBRAEORUM. SCRIBENS QUOQUE EORUM SUPERBIA SUAE HUMILITATE IPSE DEMONSTRANS MERITUM OFFICII SUI NOLUIT ANTEFERRE. NAM SIMILI MODO ET ILLIO HANNES APTS PROPTER HUMILITATE IN EPISTOLA SUI NOMEN SUU ELIDIT RATIONE NON PRAETULIT. HANCERCO EPISTOLA PERTUR APOSTOLUS AD HEBRAEOS CONSCRIPTA HEBRAICA LINGUA MISSISSE. CUIUS SENSUM ET ORDINEM RETINENS LUCAS EU ANGELISTA POST EXCESSUM BEATI APOSTOLI PAULI GREGO SERMONE COMPOSUIT

Ι Χ Ρ Ι Σ Τ Ο Σ Κ Α Ρ Γ Μ Τ

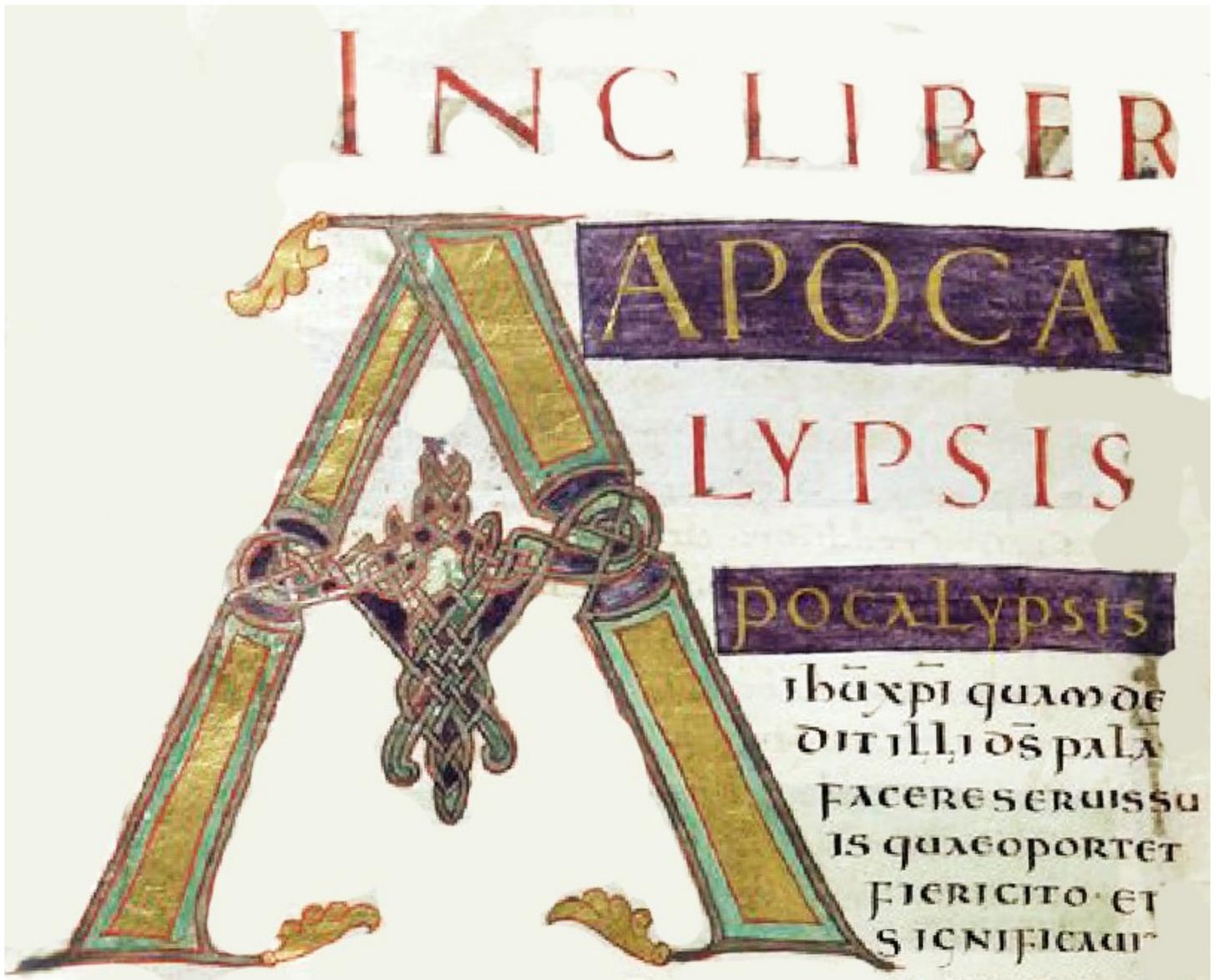
f.411r – Épître à Philémon.

f.415v -

f.416r – Préface à l'Apocalypse.

f.416v – Livre de l'Apocalypse.

f.422r -

f.423r – L'ouvrage est présenté à Charles le Chauve par le comte Vivien.
Descendant du ciel, la main de Dieu bénit la scène.